

ŠMARNA GORA leži 10 km od Ljubljane in 300 visoko na gori. Ta častiljeva božja pot je stara že čez 700 let. Doživela je hude čase in tja gori so se k Mariji zatekali Slovenci v svojih bridkostih, ko so pustošili deželo Turki, črv, kobilice, suša, deževje, vojske, krive vere, razbojniki, bolezni in druge šibe.

Hudobija se je zaganjala v to svetišče Marijino, pa ni mogla zatrei vere v narodu in ga odtrgati od Marije.

V sedanjem času gorja se je spet hudobija zaletela proti šmarnogorski Mariji in svetišču. Hudobna roka je zažgala cerkev toda iz razvalin bo zrastle gotovo novo svetišče, veličastnejše, in priča še bolj globoki veri do Marije kot so jo doživeli prejšnji časi.

EL FESTIVAL ANUAL de "VIDA ESPIRITUAL"
se realizará el 19 de octubre, a las 15 horas
en el Salón Junín 1063.

Publicamos el programa en la página central.

¡No falte! — ¡Números interesantísimos! ¡Cantos corales!

VESELICA "DUHOVNEGA ŽIVLJENJA"
se bo vršila 19. okt. ob 15 uri v dvorani Junín 1063.
Spored objavljamo na srednji strani.

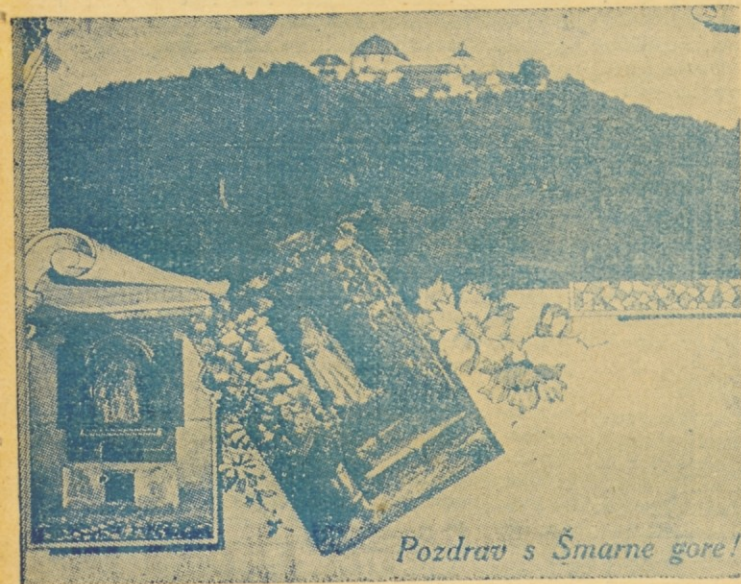
EL CERRO DE SANTA MARIA (ŠMARNA GORA)

A 10 km de Ljubljana se levanta un cerro de 300 m de altura con un majestuoso Santuario dedicado a la Virgen Santísima.

Los sábados y domingos se encaminan largas procesiones de gente, algunos de pie, otros con tranvía hasta la mitad camino, y luego subiendo las pendientes escarpadas del cerro para encomendarse a Nuestra Señora y para gozar del espectáculo incomparable que se ofrece a la vista; pues en derredor de este magnífico mirador hay bosques, aldeas, lomas coronadas de capillas con techo colorado, rayas blancas de los caminos, la cinta brillante del río Sava y el magnífico cuadro de Ljubljana, capital eslovena. El horizonte termina en las lejanías grises hacia el este y en las majestuosas montañas hacia los otros tres puntos cardinales del cielo.

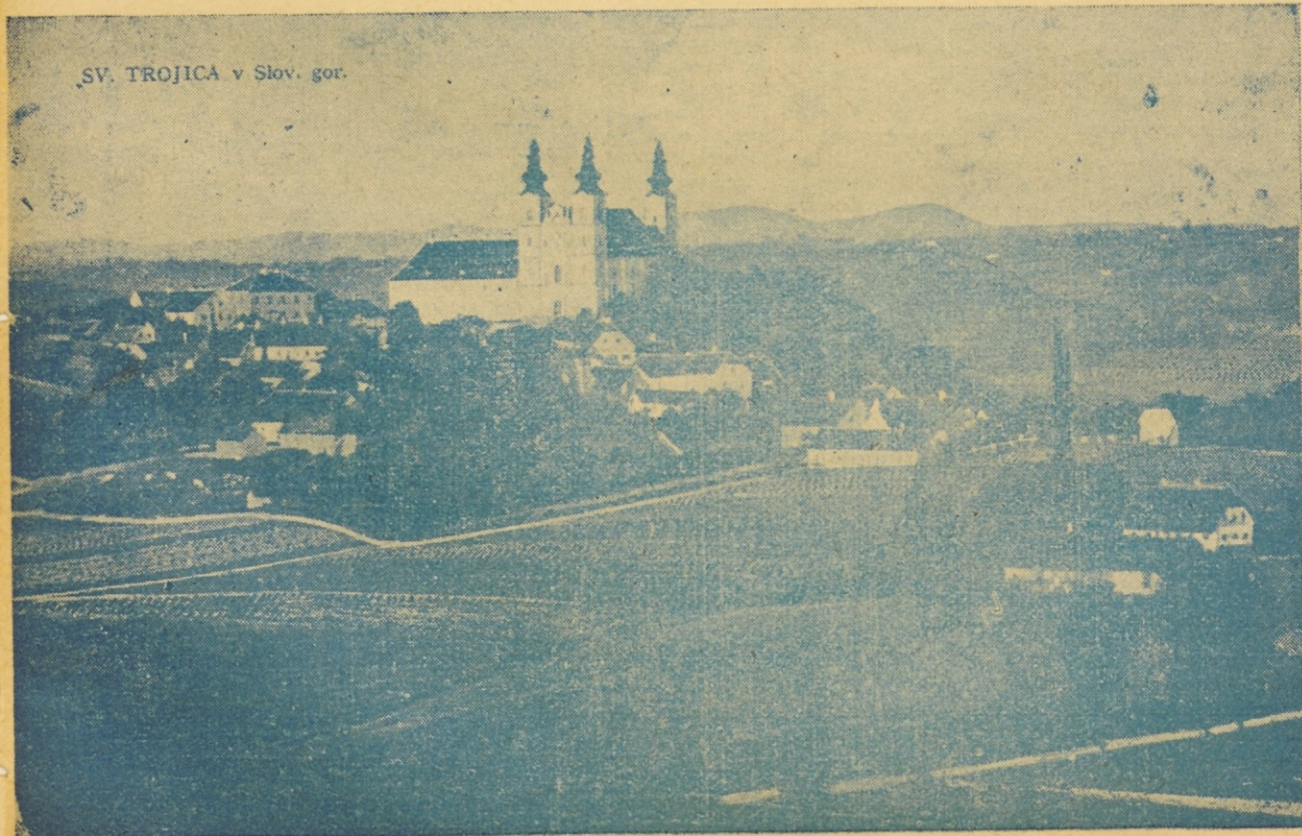
En 1216 ya se halla en el cerro un santuario muy concurrido, dedicado a la Virgen. Los horrores de las guerras turcas obligaron a la gente recurrir con mayor confianza todavía a Nuestra Señora. En esa altura, además del consuelo, hallaron los fieles también protección pues allí levantaron una fortaleza inaccesible. Varios hechos milagrosos contribuyeron para el aumento mayor todavía del culto a Nuestra Señora allí venerada y la construcción de un santuario más amplio, llenándolo con objetos "ex votos", testimonios de las gracias allí obtenidas.

Los horrores de la última guerra, o más bien de la revolución comunista arrasaron con este santuario que se quemó con inmensa pena del piadoso pueblo. Ahora quedan allí lúgubres ruinas esperando el momento en que el pueblo tendrá la posibilidad de reconstruir el Santuario.

Pozdrav s Šmarne gore!

SV. TROJICA v Slov. gor.

Najbolj severovzhodno Marijino romarsko "svetišče" v Sloveniji je veličastna božja pot pri Sveti Trojici v Slov. Gor, kamor zahajajo romarji posebej iz Prekmurja. Skoraj ni Prekmurca, katerega ni nikoli pohitel na ta častiljivi kraj kraj Marijinega češčenja.

El Santuario que aparece aquí se halla en una región sonriente entre viñedos, bosques, campos y prados, en unas colinas llenas de poesía que inspiran por sí solas la devoción a las grandes procesiones de los peregrinos.

La Santísima Trinidad se llama el lugar con un antiguo monasterio de los padres Franciscanos, que atienden el Santuario de Ntra. Señora.

Uredništvo: Pasco 431

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 48 - 3361 (48 - 0095)

Klika od 11-13 ure in po 8 uri zvečer.

Ob sredah in petkih ni doma.

Uprava: Paz Soldán 4924

Telefon 59 - 6413

Naročnina 5.— \$ letno

12. OKT.: Maša na Avellanedi za bolnega brata.

Na Paternalu Paz Soldán 4924 ob 8 uri za Jožef in † Katarina Čuk. Pri sv. Roži za † Anton Čebtron. Molitve na Paternalu ob 16 uri.

19. OKT.: Maša na Avellanedi za † Jero Tomažič.

Na Paternalu. Paz Soldán ob 8 uri za † Marijo in Antonijo Jug. Pri sv. Roži za † Viktor Kerševan ob 12 uri.

Molitve se ne vrše, kar je prireditelj D. Ž.

26. OKT.: Maša na Avelanedi za † Marijo Petrinja ob 10 uri z žalnico.

Na Paternalu ob 8 uri (Paz Soldán) za † Jožefo Komavli.

Molitve v Novi Pompeji, kjer se bo vršil ta dan naš vsakoletni shod.

1. NOV.: Maša na Paternalu, Paz Soldán, ob 10 uri.

Pri sv. Roži ob 12 za Tobija Milani.

2. NOV.: Maša na Avelanedi za † Štefan Kutuša.

Popoldne ob 16 uri na Čakariti v jugoslovanski grobnici nagovor, žalno petje in molitve za rajne.

POROKA. Pri sv. Neži sta se poročila **MARIJA SPACAPAN** iz Ozljana in **Ivan Adam** iz Šenpetra na Krasu.

KRŠČENA je bila **Elena Rozalija** Lisjak pri sv. Roži.

SLUŽBA BOŽJA ZA SLOVENCE

se vrši do nadaljnjega po sledečem redu: **SVETA MAŠA JE NA AVELLANEDI** redno vsako nedeljo ob 10 uri v kapeli Manuel Estévez 630.

Popoldanska pobožnost pa bo odslej spet vsako nedeljo na Paternalu v kapeli pri sestrah na Paz Soldán 4924 ob 16.30 uri, razen tisto nedeljo, ko je isti čas oznanjena kaka druga slovesnost.

Zato se NE vrše molitve na Paternalu 19. OKT. ko bo prireditelj Duhovnega Življenja in ne 26 OKT.

Svete maše lahko naročite na Avellanedi, na Paternalu in pri Sveti Roži ob 12 uri. Mašni štipendij znaša 10 \$.

Vsak teden enkrat pa je sedaj sveta maša tudi pri sestrah na Paternalu.

V **NOVO POMPEJO** poromamo 26. oktobra.

Začetek pobožnosti je ob 15.30 uri. Najprej slovesni rožni venec s petjem, potem nagovor, pete litanije in nato obisk k Mariji v aCmarin kjer bomo še kaj zapeli. Ob tej priliki bomo slišali nekaj novih pesmic, ki so postale ljudske v zadnjem desetletju.

V sporedni kongresni svečanosti je ta naš obisk v Novo Pompejo ena važnih točk. Toliko potrebujemo imamo, v katerih nam samo Marija more pomagati, zato je pohitite rojaki, da slišite lepo pesem, se ogrejte ob topli besedi in izmolite zaupno molitev zase, za svoje in za velike potrebe našega naroda.

El 15 de septiembre tomaron posesión de los adjudicados territorios de la Venecia Julia los yugoslavos y los italianos. Opinión general es, que con eso el pleito no terminó aún y según se cree resultará la Ciudad Libre de Trst el mechero para la futura conflagración. La injusticia internacional, que despedazó nuevamente las tierras eslovenas, se debe esta vez al comunismo judío internacional que aceptó tal reparto para ganarse, por el precio de Trst y Goricia eslovenos, las simpatías de los comunistas italianos. Esa traición comunista contra el pueblo esloveno abrió ahora los ojos a todos aquellos que aún no habían comprendido de que el ideal eslavo era para el comunismo solo la la máscara para ganarse las simpatías de los pueblos de origen eslavo. Muy especial simpatía tenía para ese ideal paneslavo el pueblo esloveno que se ve ahora tan cruelmente engañado.

La ciudad de Trst en esas condiciones está condenada a la desaparición, pues Yugoslavia podrá fácilmente orientar todo su comercio marítimo a través de Reka (Fiume) y Sušak; ella podrá desviar también todo comercio centro-europeo hacia sus puertos privilegiados, burlando así a Trst.

Parecida muerte tocará también a Goricia. Ambas ciudades amputadas de su fondo esloveno, del cual se han formado, morirán atrofiadas, si es que los acontecimientos mundiales no se precipiten antes a otra guerra que será la atómica.

LA TRAGEDIA DE ISTRIA.

Se han leído muchos comentarios sobre el crimen de Lanišče, donde resultó muerto un joven sacerdote, director del seminario menor de Pazin, dr. Bulešič, y gravemente herido el Mons. Jacobo Ukmar de la curia de Trst a cuya diócesis pertenece esa parte de Istria.

Puesto que reinaba gran animosidad contra el obispo de Trst, Mons. Santin, que resultó físicamente atacado al querer administrar la Confirmación en Koper (Capodistria), pueblo que pertenecía a la zona B, dispuso el Vaticano que se encargue de la administración de la administración de la Confirmación de la zona B Mons. Jacobo Ukmar, sacerdote dignísimo, ya anciano y gran patriota esloveno. Suponíase que contra él no podría haber razones políticas y Mons. mismo también lo creía así, convencido de que el Frente de Liberación Yugoslavo no procedía contra la religión sino sólo contra los sacerdotes cuya orientación política desaprobaba.

Pero tuvo que convencerse de que estaba allí en juego el programa total del comunismo ateo. En los dos pueblos, donde se presentó primero, tropezó con tales hechos, que, para evitar choques sangrientos, decidió seguir el camino sin hacer las ceremonias anunciadas. En el pueblo de Lanišče se procedió de una manera rapidísima, para adelantarse a la contrapropaganda comunista y efectivamente lograron terminar las ceremonias antes de que hubiesen podido los comunistas reunir suficientes colaboradores para impedir la solemnidad.

Ya terminado todo, entre el gran griterío se provocó el ataque comunista que se produjo justo al final, lograron los sacerdotes retirarse a la casa parroquial, pero el populacho, furioso por no haber podido impedir ese acto religioso, irrumpió a la parroquia, donde se produjo el trágico suceso.

Revista mensual

Director: P. Juan Hladnik

Pasco 431

T. A. 48 - 3361, 48 - 0095

Suscripción anual 5.— \$.

No. Reg. Prop. Intelectual 232329

La policía yugoslava no entró en acción sino luego cuando el crimen ya había sido cometido.

El P. Dr. Bulešič resultó degollado, mons. Ukmar con graves heridas. La asistencia pública yugoslava le impidió regresar a Trieste y lo llevaron a Reka (Fiume) donde será juzgado como "procurador".

LA LIBERTAD RELIGIOSA.

Al mismo tiempo que la prensa izquierdista daba gran publicidad a las declaraciones de los "eclesiásticos norteamericanos" que visitaron a Yugoslavia, invitados por Tito, sobrevino este hecho, llamando la atención de todo el mundo. Pronto se hizo público de que aquella "comisión de los eclesiásticos" eran un grupo de agentes comunistas mezclados con aventureros que aprovecharon un paseo interesante ofrecido gratis; todos ellos pertenecientes a varias sectas protestantes y todos enemigos de la Iglesia Católica a quienes por cierto no desagradaba si la Iglesia Católica sufra injusticias y que, hasta han tenido interés de presentar las referencias de tal manera como para desprestigiar a la Iglesia.

La maniobra les salió muy mal, porque los acontecimientos de Lanišče han provocado también a los protestantes aquellos "representantes religiosos". En sinceros para exigir claridad de parte de tonces fué cuando se aclaró de que se trataba de unos sectarios exagerados y enemigos furiosos de la Iglesia, de agentes comunistas y aventureros, que no vieron en Yugoslavia nada de lo que querían ver sino solo lo que quisieron mostrarles sus acompañantes oficiales.

EL ODIOS CONTRA LA RELIGION está poniéndose cada vez más de manifiesto. Los representantes más altos de la autoridad, en grandes asambleas, consideraron las peregrinaciones como tema digno de ser tratado. La gente, al ver su gran error, pues realmente creía en las intenciones sinceras patrióticas y sociales del Frente de Liberación, está recurriendo a Dios y la Virgen Santísima como jamás se ha visto. La autoridad inició primero pleitos contra los religiosos y sacerdotes que dirigen los grandes santuarios, levantando contra ellos calumnias inauditas. Luego en las grandes asambleas se lanzaron ataques contra las peregrinaciones calificando de "reaccionarios" a los que van a visitar aquellos santuarios. Tan es así que ni siquiera se dan más boletos de tren para las estaciones respectivas, pero el pueblo viaja ahora caminando y si no puede ir a los santuarios lejanos buscan más cercanos, donde su fe halla el mismo consuelo.

Además de eso se levanta otra avalancha contra los sacerdotes en general. En todos los lugares principales hay pleitos contra los "curas". Si hay algún sacerdote que había tenido en su pasado, ya muy lejano quizás, algún paso mal hecho, ahora lo sacan a relucir y lo aumentan para armar un escándalo grandísimo. Si no se puede hallar cosas pasadas se inventan calumnias. El objetivo es transparente: poner la fe en ridículo. El comunismo sigue su marcha

ZAKAJ TAKO?

Tu pa tam slišim pritožbe proti pisanju Duhovnega življenja. Eni pravijo, da je to "politika" . . .

Kako radi bi pisali drugačne stvari! Take ki bi nam bile vsem ljubeli. Toda take igre z zavezanimi očmi si pač ne smemo privoščiti, ker nismo več otroci in naše delo ni igranje otrok temveč je polno odgovornosti pred Bogom in ljudmi in zato moramo slepomišenje prepustiti otrokom, mi pa pogledati v obraz resnici, pa če prav je ta boleča.

Vsakogar boli priznanje: "prevaral sem se". Strahopetec izbegava na vse načine priliko v kateri bi moral priznati svojo zmoto. Kdor pa si upa resnici naravnost v obraz pogledati, stori tudi ta bridki korak, in do tega koraka je prišlo vodstvo Duhovnega življenja pod težo realnosti, katera je sedaj tako očitna, da je samo še slepec ne more videti.

Dokler je bilo kaj upanja, da seizmeglenega krvavega obzorja nasmehljiva pravica, resnica in mir, smo šli mimo tistih glasov, ki so nam vzbujali strah. Sedaj se je megla razkadila in se je pokazalo že v jasni luči, kaj se je pripravljalo v temi. Sedaj bi bil zločin, ne pokazati dejstev.

Jasno je postalo, da je človeštvo danes na takem razpotju kot v času ko je grozila kriva vera arijanizma; ko je planila čez svet goreča baklja mohamedanizma; ko je zažgal grmade sovraštva protestantizem . . .

Pred nami je vstala nova kriva vera — "KOMUNIZEM", kateri pod krinko nove socijalne pravice žene človeštvo v prepad moralnega, materialnega in verskega življenja. Kakor gniloba, rak ali rana razkroja organizem, tako je prišlo nad človeštvo s to novo zablodo, ki obeta človeku raj na zemlji, zato da bi se odpovedal večnim nebesom.

Slovenec se je predstavil pod krinko slovanskega patriotizma, pod pretveza boja proti anglosaksonskemu kapitalizmu, z idejo vseslovanske skupnosti . . . Bridka igra s Trstom in Gorico je pač vsakega zavednega Slovenca lahko uverila, da je vse, kar so videli na tej marksistični krivi veri lepega le preračunana omama.

Jasno je torej postalo vsakemu, da so ogroženi tako naša vera kot naša zdrava narodna čustva. Zato ni nikaka politika temveč le služba resnici, kateri smo vsi dolžni služiti, če povemo nekatera dejstva.

Slepcu je jasno da se pri nas doma gode stvari, ki so preganjanje vere. Dela se to pod različnimi krinkami, katerih ne spregledajo le tisti, kateri ne gledajo s treznimi očmi. Če spregovori na javnem shodu pred tisočglavo množico minister Kardelj besede, kot slede, pač vsakdo lahko spreume, da vse to vodi v prepad in obup. Takole je spregovoril Kardelj 18/8 letos v Ljubljani: " . . . eVlik del slovenske cerkvene oblasti je tisti faktor v slovenskem narodu, ki se dosledno in neprestano upira vsem težnjam slovenskega delavnega ljudstva po srečnejšem življenju, težnjam slovenskega naroda po resnični nacionalni svobodi in slehernemu napredku tega naroda. Nihče ni prinesel temu narodu toliko gorja, nesreče, krvi, muečništva in trpljenja, kakor ga je prinesla ta mala reakcionarna klika, vselej v tuji službi, vselej lakaj izkoriščevalcev delovnega ljudstva, vselej dekla kapitalizma in mednarodnega imperializma" . . .

V Ljubljani pač lahko spregovori minister take besede, kjer nihče nima pravice povedati resnice. Toda Kardelja bo sram za te besede, ki so jih s ploskanjem odobraval samo tisti kateri duhovščino sovražijo ker čutijo da v ljudstvu nikdar ne bodo mogli izpodkopati zaupanja do nje. Narod pač čuti v dnu duše, kako nestamna je ta laž. Za nas, ki smo zunaj je pa tako govorenje pač jasen dokaz, v kakšni smeri gre usoda našega naroda.

Očitno je, da je boj res obrrien naravnost proti cerkvi. Očitno je tudi da smo čuvarji dušnega blaga vernikov dolžni dati signal za alarm.

Vemo, da bodo nekateri še naprej tako slepi kot so bili doslej. Vemo pa tudi to da je mnogo takih, kateri bi radi resnico spoznali in se radi zmote otresli in se iz hudobiizmotali, zato pa moramo pokazati stvari, ki se gode. Če se imenuje politika, kadar duhovnik opozarja ljudi pred nevarnostjo, ki preti njihovi veri, potem je seveda Duhovno življenje "politično". Toda taka politika je pa dolžnost pred Bogom in pred ljudmi.

Kdor išče pravo pot, kdor želi spoznati resnico kot je, kdor hoče zvedeti po pravici, kaj se doma dogaja, bo Duhovno življenje še naprej rad čital in ga seveda tudi pridno bral in s tem podprl.

Kdor pa se resnice boji, kdor živi v utvarah svojih želja in noče spreledati okrule in podle igre, ki jo igra komunizem s svojim iziaravanjem slovanskih patriotskih čustev, naj pa Duhovno življenje vrne in pošteno plačater naj ve, da bo dobilo za enega odpadlega naročnika dva nova.

Janez Hladnik.

V LUJAN bomo poromali v novembru. Morda bo to 16. novembra. Točno bomo to objavili prihodnjič. Ob prazniku vseh svetih bomo to že vedeli. Če D. Ž. do tedaj ne izide, oglasite se ta dan na Čakari, Avellanedi ali na Paternalu, kjer boste zvedeli dan romanja.

OSVOBODILNA FRONTA IN DUHOVŠČINA NA PRIMORSKEM. "Primorski dnevnik", glasilo OF poroča 23/7., da se je nekda za OF navdušena primorska duhovščina, ki je svojčas pač videla v OF resnično narodno gibanje, komunistične plati pa ne, močno odvrnila od OF. Takole piše: "Na nedeljskem sestanku aktivistov OF se je več tovarišev dotaknilo vprašanja duhovščine in njenega odnosa do OF tako za časa narodno osvobodilne borbe kakor po osvoboditvi do danes. Medtem ko je primorska duhovščina skoro v celoti podprla OF v borbi za naše nacionalne, gospodarske in politične pravice, je njen odnos do OF po osvoboditvi v nešteti primerih dosegel celo odkrito sovražno stališče, s katerega se danes proti OF pogrevajo isti "argumenti", ki se jih je v zvezi z nacisti posluževalo narodno izdajalsko domobranstvo, dasi takrat taki "argumenti" primorske duhovščine niso mogli prepričati, da bi odrekla svoji sodelovanju in se odkrito postavila na stran zatiralcev našega naroda. Kje tiči torej vzrok,

Uvodničar nato analizira mednarodni položaj in navaja iz njega vzroke za ta preobrat primorske duhovščine. Kot glavne vzroke navaja, da se postopa v coni A podobno kot v Grčiji, da je ofenziva ameriškega imperializma na višku in da tudi katoliška cerkev podpira to ofenzivo. Resnica je dokaj enostavna. Primorska duhovščina ni mogla verjeti, da je OF za časa osvobodilne borbe že bila popolnoma prežeta s komunističnim duhom in bila le orodje komunistične partije; verjela je nacionalnim geslom OF in šla zato z njo. Sedaj pa že več kot dve leti mora gledati bratenje med Italijani in Slovenci, poslušati večno povdaranje, da narodno vprašanje ni najvažnejše, ampak le sožitje v "antifašističnem" okviru pod značko kladiha in srpa in potrpeti, če se narodne zahteve zaradi interesov komunistične partije morajo umakniti z dnevnega reda. V kolikor je bilo zaupanje prim. duhovščine neprimerno večje (v glavnem zaradi neinformiranosti in nekoliko drugačne "taktike" OF na Primorskem, v toliko je danes večje njeno razočaranje. Zato pa prihaja šele danes tem bolj odločno na pravo, čeprav za komuniste "izdajalsko" linijo domobrancev in na njihova "argumente", ki jih pa ni Hitler prvi odkril, ampak papeške enciklike.

ROMANIA. PISMO IZ DOMOVINE pravi, da železniška urrava sploh več ne izdaja vozovnic za Otoče za romanje. Ljudje hodijo na Brezje tako, da kupujejo vozne listke do Bleda in potem hodijo iz Bleda na to božjo pot, kar je pa tudi združeno z vsemožnimi šikanami . . . Človek, ki are danas v Ljubljani na božjo pot se po mnenju komunističnih pastnikov odkrito izjavi za sovražnika "Rudeke oblasti". V Sloveniji so v zadnjem času zaprli Slovecega brata Vencelja, dr. Romana Tomince, arhidjaka Tovarjnika, franciškankega provinciala Tavčarja in že več drugih duhovnikov. Škofijo so po zadnjem Kardeljevem govoru v Ljubljani napadli s sekirami in so razbili varta."

Promesas Engañosas

II. CAPITULO.

1. Defensa de los católicos perseguidos. 2. Mejoras de las condiciones económicas. 3. La lucha contra el fascismo. 4. La lucha contra la guerra. 5. Por la libertad y los derechos del hombre. 6. El ideal eslavo.

Ya hemos visto cómo la autoridad eclesiástica condenó al comunismo y aconsejó urgentemente a los católicos no tener ningún contacto con él. Sin embargo los comunistas se toman grandísimo empeño en conquistar a los católicos en pro de su causa, valiéndose para tal fin de motivos que, a primera vista han de resultar simpáticos, ya que también los católicos militamos en la realización de la justicia social, paz, libertad etc. . . .

La realidad es que los comunistas saben manipular magníficamente con promesas seductoras, que encantan a todo hombre, pero en verdad persiguen fines completamente diversos. Ya la encíclica contra el comunismo advierte que no son más que pretextos las promesas de mejorar la miserable situación de la clase obrera; de remediar el mal causado por el liberalismo y llevar a cabo una distribución más equitativa de los bienes. No hay duda de que estas exigencias son justificadas. Pero los comunistas ocultan detrás de estas apariencias sus verdaderos fines: preparar un orden de todo nuevo, una vida nueva, en desacuerdo absoluto con el orden natural y la enseñanza evangélica.

Examinemos primero algunas de esas promesas, con las cuales pretenden los comunistas conquistar a la gente bien intencionada y luego dilucidaremos los verdaderos fines del comunismo.

1. DEFENSA DE LOS CATOLICOS PERSEGUIDOS.

La propaganda comunista sabe aprovechar muy bien las actualidades de la política mundial, siempre para extender más su influencia entre la gente fuera de su alcance. En esa forma se valió de la guerra civil española, (que el mismo comunismo provocó), fingiendo interés en pro de los oprimidos vascos católicos, insitiendo que debe defendérselos contra Franco. Lo mismo insitió para que los círculos católicos del universo se le unieran en la defensa de la amenazada Iglesia Católica de Alemania.

Efectivamente: lograron los comunistas conquistar algunos católicos intelectuales, especialmente en Francia. Esos, por odio al fascismo, se unieron así con sus escritos a la propaganda comunista.

Los católicos no permanecieron apáticos frente a la situación de los Vascos. Ni tampoco quedaron indiferentes contemplando la situación de los católicos en Alemania. Bien altamente levantaron la voz en el mundo en defensa de los justos derechos y para inspirar confianza a los católicos perseguidos por el nazismo. Pero todos los creyentes serenos notaron con desconfianza el juego del comunismo en defensa de los lastimados derechos católicos. A cualquiera resulta evidente que detrás de ese juego anda la hipocresía comunista; que se trata sólo de deslumbrar a los católicos simples. ¿Por qué no levantaron los mismos comunistas ninguna protesta durante la larga persecución en Méjico, cuando fueron asesinados y martirizados tantos obispos, sacerdotes, monjes y destruidas tantas iglesias y casas religiosas? Tampoco se levantó su voz cuando se enfurecía contra la Iglesia el

"Frente Popular" en España, asesinando millares de creyentes por su fe y quemando iglesias. Ningún grito se les oyó durante el furor de los rojos de Cataluña, cuando fué prohibido todo oficio religioso. En la misma Rusia son ya 30 años de persecución religiosa, y nadie se mueve en defensa de los creyentes.

¿Y qué decir de los horrores bolcheviques en Lituania, Polonia y Yugoslavia? Miles de sacerdotes alevosamente asesinados por los exponentes comunistas, católicos horriblemente martirizados, hombres, mujeres y niños, iglesias quemadas y profanadas, suprimidas todas las libertades religiosas. Es una demostración horrible del cirismo comunista! ¿Y qué diremos del proceder bolchevique contra los grecocatólicos ucranios? ¿Con qué fin subvenciona Stalin al cismático obispo Duarte en Brasil?

Bien evidente es que no importaba a los comunistas un camino de los vascos católicos, ni de los católicos sacrificados al nazismo alemán, y mucho menos de la Iglesia católica, considerada como su enemigo principal. Lo único que les interesó, fué ganar las simpatías de los obreros católicos ingenuos y hallar así el modo de infiltrarse entre ellos, fingiendo interés por las víctimas de la violencia.

2. MEJORA DE LA SITUACION ECONOMICA.

Los comunistas se presentan como amigos de la clase obrera. Ilusionan con su promesa de mejorar las miserables condiciones sociales y remediar el mal causado por el liberalismo económico. El sistema comunista promete una distribución más justa de los bienes esgrimiendo su doctrina como garantía de progreso económico. Lo demuestran con la Rusia Soviética, donde no se conoce la desocupación que atormenta a otros países. Así inventan razones ficticias para conquistar aquella gente que siente repugnancia por el materialismo y los métodos criminales.

Puesto que trataremos más tarde extensamente el programa económico del comunismo, hemos de tocar el punto en este lugar sólo brevemente.

Los católicos no estamos de ninguna manera de acuerdo con el actual orden económico, según lo pone de manifiesto bien claramente la encíclica "Quadregesimo Anno", que también indica el camino de la mejora: el corporativismo. Prácticamente ya están empeñados los católicos en muchos países en la mejora de la situación social y legislación más adecuada a los justos derechos de la gente obrera. Los esfuerzos de los sociólogos católicos y de las instituciones católicas se han orientado en la búsqueda de la salida de la malsana situación económica actual. Lo que aspiran es a preservar tanto de la tiranía del estado cuanto de la violencia de una clase, sea capitalista u obrera. Nuestro empeño debe poner puentes a través de los precipicios que dividen la sociedad. Hay que reconciliar al capital y el trabajo y conseguir la colaboración armónica de todas las clases. Este es el único camino que lleva al bienestar general.

En cuanto a la situación de la Rusia Soviética, destacamos que el pretendido bienestar no se debe a la doctrina comunista sino a las riquezas del país. Tampoco la industrialización de Rusia es mérito del comunismo. Probablemente podría tener el mismo desarrollo también bajo el régimen zarista, pues mucho antes del apogeo del comunismo ruso, se industrializaron muchos países sin ningún consejo ni apoyo de él. La condición esencial de la industrialización rusa es la inmensa riqueza natural que se presta para el

bienestar material de muchos obreros. Y efectivamente vemos que hay ricos países, donde sin ningún mérito del comunismo, viven los obreros mucho mejor que en Rusia, donde realmente el nivel del salario obrero es el más bajo de todo el mundo.

3. LA LUCHA CONTRA EL FASCISMO.

"La muerte al fascismo, la libertad al pueblo" es el lema con el cual levantaba el comunismo su bandera contra el totalitarismo de Dollfus, Mussolini, Hitler y Franco. Pero buen cuidado tenían los comunistas de no usar términos exactos contra ese enemigo. Apparentemente se dirigían violentos ataques comunistas contra cualquier sistema totalitario, pero en realidad sólo se atacaban las dictaduras de los jefes absolutistas que no pertenecían a la órbita comunista. No cabe duda que semejantes regímenes encierran verdadero peligro para los derechos de los ciudadanos y que también constituyen peligro para la paz internacional, ya sean de tendencia nazi, fascista o comunista.

Bien sabemos que los sistemas totalitarios no pueden conciliarse con el concepto cristiano del estado y de la autoridad. El absolutismo del poder, instrumento de un partido político, o con más frecuencia de algún grupito de intrusos, está también en pugna con los justos derechos de la dignidad humana. Aunque puede haber razones que a veces justifiquen momentáneamente tal régimen, por una situación muy especial, subrayamos que no es recomendable ni deseable por tiempo prolongado, por el gran peligro de incurrir en conceptos erróneos acerca del estado y de la sociedad.

El criterio cristiano acerca de los regímenes totalitarios está bien determinado. Pero si hay en el mundo alguien que carece de título justo para la lucha contra el nazifascismo, por cierto que es el comunismo, pues él no es más que otra forma de totalitarismo, y, según lo demuestra en los países, que recién logró sujetar, más cruel, más implacable, más desconsiderado, más vengativo que ningún absolutismo de los que conoce la historia. ¿Acaso no es en Rusia, donde el ciudadano simple no tiene derecho ni siquiera para elegir su trabajo a su gusto? Allí ni pueden hablar, ni escribir ni defender sus derechos. ¿Acaso no se impuso en Yugoslavia, en nombre del comunismo, una minoría insignificante, con furza brutal, burlando todos los derechos individuales y personales de los que no son simpatizantes de ella? Proclaman su defensa de los derechos del obrero. Sin embargo son los países dominados por el comunismo los únicos, donde el obrero no tiene la libertad de organizar huelgas en salvaguardia de sus derechos legítimos.

Entre dificultades sigue nuestra Revista su marcha e invita a sus amigos a su 14 aniversario el 19 de Octubre en Junin 1963.

Spet smo prišli eno leto zgodovini naše revije.

La dictadura de un Stalin, de un Tito, de un Groza, no respeta derechos de nadie ni de nadie, sino que con sangre, fuego, cárcel y torturas ahoga todo pensamiento y aspiración que no le agrada, por más justificados que sean. Los católicos, al combatir las ideas totalitarias, hemos de tener mucho cuidado en no aceptar un aliado que es incomparablemente más brutal asesino de los derechos civiles y sociales que ningún fascismo.

¿Y qué argumento más se necesita? Basta la historia de pocos años. La hipocresía comunista es evidentemente ilustrada por la conducta de la Rusia Soviética, que en el momento en que se trataba de preservar al mundo de la conflagración mundial, se alió al antes tan criticado hitlerismo, anteriormente su enemigo principal. ¿Por qué? ¡Porque así convenía a su política! ¡Nada le interesan ni las libertades justas, ni los derechos legítimos de nadie, sino que persigue un único objeto: eliminar los obstáculos en su carrera hacia la revolución mundial del proletariado, para implantar finalmente, la dictadura universal del comunismo.

Este es su único objeto. A todo lo que se le opone, se le dan los nombres más odiosos que se puede. Puesto que "nazifascismo" actualmente se considera como el título más despreciativo y condenable, se califica con ese término ahora a todos los enemigos del comunismo. Entrar en esa cateogoría así la Iglesia, el clero, los católicos, las instituciones religiosas, junto con los regímenes de tendencia totalitaria. Todo obstáculo a la propaganda comunista se tilda invariablemente de "nazifascista" o de "clerofascista". ¿Acaso puede haber más hipocresía que la alianza "nazi-comunista" de Stalin y Hitler, para arruinar el país católico de Polonia? ¿Qué diremos de las promesas comunistas de libertad, cuando a Ucrania se le niega la independencia que todo el pueblo reclama? ¿Por qué se quitó independencia a Lituania, Letonia y Estonia, países con larga historia independiente, mientras se reclaman derechos soberanos para Acerbeidzan y colonias que carecen de la base cultural, económica y social para enjercerlos? Más que evidente es, que todo el criterio comunista en pro de los oprimidos no es otra cosa que un juego hipócrita, calculado para deslumbrar a la gente sencilla y crédula. Pero los hechos documentan con evidencia absoluta, que "nacismo", "fascismo" y "comunismo" son hermanos, por no decir trillizos, enemigos de todos los derechos legítimos individuales y de la verdadera libertad humana.

4. EL COMUNISMO IMPIDE LA GUERRA.

Otra vez se repite la historia del cordero y del lobo. Acusado por el lobo el animalito inocente, de enturbiar el agua, el cordero demostró que la tomó más abajo. Sin embargo el lobo lo devoró. He aquí la crítica comunista contra Grecia, que se atrevió a oponerse a los planes comunistas y pidió la protección inglesa contra la amenaza comunista y la brutalidad roja. El pueblo que se empeña en defender su libertad y que vigila a los elementos oscuros que trabajan al servicio del comunismo para esterbar la calma, es acusado como perturbador de la paz... A España la acusan de "constituir un peligro". Y los que más amenazados se sienten son Polonia y URSS, cuyas fronteras están a 2500 km.

Los refugiados yugoslavos en Austria e Italia, los pocos que logran salvarse la vida y viven ahora en los campamentos donde esperan tiempos mejores, fi-

guran en la mente comunista como un peligro grandísimo, porque les caasan terror como testigos vivientes de los crímenes comunistas y obstáculo grandísimo para los perversos planes de la conquista del mundo, que, gracias a los horrores sufridos por esas víctimas, pudo entrever las entrañas de la bestia que se le viene encima.

Así se acusa al cordero de enturbiador del agua. Así se repite el inaudito cinismo de aquel asaltante, que acusa a su víctima, que trata de defenderse, como culpable de derramamiento de sangre.

El comunismo se proclama defensor de la paz mundial, sin embargo es él el único culpable, de que no se haya podido llegar todavía a una pacificación de Europa. Y la pobre China sangra hace ya 10 años. Quién levantó las bandas insurrectas contra el poder chino legítimo sino el comunismo que está trabajando para imponerse a toda China. ¿Quién siembra descontento y confusión en los países malayos y en la India, sino los comunistas, eternos perturbadores de la tranquilidad.

Y todavía se atreven a gritar que ellos trabajan para que venga la paz, para que se elimine la guerra. ¡Seguramente también intentaron con el mismo motivo robar a los norteamericanos el secreto de la bomba atómica!

Recordando los acontecimientos que precedieron a la guerra, resulta bien claro que Hitler no se hubiese atrevido a lanzarse, si no hubiese tenido el estímulo de Stalin, y es que a los comunistas les convenía sobremanera esta guerra como preludio de la revolución que tenían planeada para toda Europa y que efectivamente lograron llevar a cabo en buena parte del viejo continente. Es, pues, claro que es el comunismo tan culpable de la guerra como el nacistismo. Declarar el comunismo pacifista es la más grotesca de las hipocresías.

Más todavía. El comunismo provocó directamente esta guerra. Aunque lo niegue, no podrá esquivar la evidente culpabilidad de su programa de llevar a cabo la dictadura del proletariado. Lenin y Stalin abundan hasta el cansancio en términos que instigan a la revolución soviética para los países vecinos. Y los efectos en los países donde lograron su objeto son una terrible acusación. Por el fruto se conoce el árbol. Que hable España, Polonia, Hungría, Yugoslavia, Lituania; que hable también Francia. Ríos de sangre marcan el camino del comunismo ¡y todavía no siente vergüenza de pretender el título de pacificador! El comunismo en ninguna forma puede hablar de la paz. Deseamos e imploramos una paz, en la cual todos puedan gozar de sus justos derechos y tener camino abierto para la prosperidad y la libertad de la asociación benéfica para el cuerpo y el alma. El comunismo no conoce la cooperación internacional y tolerancia mutua. Lo que pretende es libertad para su partido y sus secuaces con el objeto de poder preparar su revolución, minar la sociedad y eliminar a sus adversarios. Lógico es que los católicos no podemos darle tregua ante semejante amenaza. Por eso nos califican de enemigos de la paz.

Pero para qué argumentar más si está fuera de duda, que la paz, como la anunció Jesucristo, es imposible con la gente que rechaza a Dios, su enseñanza y su paz. Basta ya esto sólo para convencer a todo creyente de la obligación de combatir inexorablemente al comunismo, enemigo de toda paz verdadera y segura en la sociedad y entre las naciones.

5. LA LUCHA POR LOS DERECHOS DEL HOMBRE.

La libertad y los derechos de las humildes clases sociales son la promesa con que tratan astutamente de engañar a los simples. Les prometen librarles del yugo capitalista . . .

En cuanto a la defensa de los derechos y de la libertad, trabajamos los católicos mucho más que los comunistas. Nuestra norma es bien contraria a toda tiranía partidaria. Tampoco aprobamos las imposiciones de los plutócratas, empeñados de subyugar clases, pueblos o continentes. Para ver el criterio católico en este punto, léase la encíclica "Quadragesimo anno". La vieja acusación marxista de que "La Iglesia es aliada de la reacción y del capitalismo" impresiona sólo a los ignorantes de la obra social católica en los últimos decenios. La ignorancia y la estupidez son dos aliados del comunismo en su odio contra la Iglesia.

Los católicos reclamamos la libertad de la gente obrera, pero no aquella "libertad" que es la dictadura del proletariado: el pillaje del populacho, ciega e irresponsablemente entregado a sus instintos bestiales, en el cual destrozan valores milenarios y asesinan a sus mayores bienhechores sin tener para nada en cuenta las horribles consecuencias. Librarse de la dictadura burguesa o capitalista, para caer víctima de la furia de la basura humana, —pues los más perversos son los que en tal caso se imponen—, es una catástrofe no sólo para la clase media, sino también para los obreros mismos; pues todos los destrozos materiales castigan a los sobrevivientes con la dolorosa tarea de deplorar el salvajismo y de reconstruir lo arruinado. ¿Para qué sirve prometer la libertad, si el comunismo impone al mismo obrero una esclavitud más absoluta que la del tan odiado capitalismo? Acaso son menos pesadas las cadenas impuestas por un "camarada" que las de algún "señor"?

¿Qué podemos decir de la dignidad humana en el sistema comunista? El hombre ya deja de ser hombre. Para el capitalista es un "número", para el comunismo es un "eslabón" de la cadena. A pesar de todas las promesas del paraíso terreno es dolorosa la cadena. Por eso rechazamos tal pretendida libertad.

Con gran alarde se proclama el comunismo defensor de una decena de presos políticos en España, contra los cuales existen bien serias acusaciones. No le negamos derecho para hacerlo. Pero preguntamos a los comunistas: "¿por qué no profesan el mismo cariño a sus adversarios políticos? En Yugoslavia, Polonia, Lituania y Ucrania han asesinado a sangre fría millones sin ningún pleito, sin ningún crimen, sino por el solo hecho de no aplaudir los métodos ateos, brutales y satánicos comunistas. ¡Ni siquiera toleraron que alguien se interesara por las víctimas del odio comunista! Los campos de concentración, dignos de Belsen; los calabozos, llenos de víctimas anónimas que han desaparecido sin dejar huellas; las minas, donde trabajan personas que ya no tienen más nombre, sino sólo número; las tumbas de los criminalmente asesinados, a veces entre horribles torturas, son acusadores bien autorizados del cinismo comunista. Reclaman justicia en nombre de una decena de ajusticiados públicamente ante el foro de todo el mundo mientras disimulan un millón de sacrificados en Yugoslavia, 1 millón en Polonia, 17 millones en Ucrania y todos los demás que jamás podrán calcularse. Reclaman justicia para los comunistas españoles, culpables de horrendos crímenes, mientras Polonia, Ucrania, Lituania, Hungría, Eslovaquia y Yugoslavia son un solo inmenso

calabozo, pues no sólo los centenares de miles de presos políticos y de los privados oficialmente de todos los derechos, sino todo el pueblo, que en su enorme mayoría no quiere ser "camarada", carece de todas las libertades sociales, políticas, religiosas y económicas.

Reclaman, sí, los derechos, pero sólo para los comunistas donde ellos son una minoría insignificante. Pero donde el comunismo manda despojan a todos los demás de los derechos más elementales.

6. LA ESPERANZA DE LOS ESLAVOS.

La raza eslava se distingue por su gran fervor patriótico. Durante muchos siglos fueron presa de sus vecinos germanos, romanos o húngaros. El comunismo no tardó en valerse también de este factor y con un efecto increíble. La idea paneslava fué elegida como disfraz para deslumbrar a los pueblos eslavos. La "Madre Rusia", esa visión, sagrada para todos los pueblos eslavos, sirvió de máscara al comunismo para abrirse paso hasta los confines de los pueblos de habla eslava. La cara del comunismo quedó cuidadosamente escondida, para que el eslovaco no notara el peligro, para que el esloveno, víctima del fascismo, levantara su corazón y su mano hacia la mano tendida de su "hermano mayor" que es el ruso.

La lucha milenaria entre los eslavos y germanos brindó un fondo ideal al comunismo, para encubrir sus verdaderas intenciones y ¡he aquí ahora a todos los eslavos miserablemente hundidos en el abismo de la desgracia! Los optimistas de antes ya ven su error: haber creído en la transformación del lobo en cordero. Ahora están dándose cuenta, de que la URSS no es ni "Madre" ni "Rusia" sino que no es otra cosa que el "motorizado Dzingis-kan", es el Asia mongólica que invadió otra vez a Europa, amenazando a todo el mundo.

Todos los ideales patrióticos de los ucranios han sido ahogados en la sangre de los héroes que se atrevieron a reclamar su correspondiente autonomía. La Polonia heroica se ve privada de enormes regiones que le pertenecen por razones étnicas. ¿Para qué le sirven los territorios sobre el río Oder, que ya no son más eslavos desde hace muchos siglos? Sus esperanzas justas quedaron defraudadas.

Los eslovenos esperan vanamente que la URSS le ha de salvar el puerto de Trieste y Goricia. Es precisamente por el peligro comunista que salieron tan mal las cuentas yugoslavas, aunque tan justamente apoyadas desde el punto de vista étnico y económico. Más todavía: Cuando el comunismo vió que con Trieste y Goricia puede hacer buen negocio, cediéndolo a los comunistas italianos, traicionó sin vacilar los intereses yugoslavos.

Para el comunista no hay ni hermano, ni padre, ni madre, ni hijo, sino comunista. Cuando por el precio de Trieste y Goricia eslovenos pudieron comprar las simpatías de los comunistas italianos, no vacilaron, un solo momento en hacer tal negocio. Los eslovenos comunistas deben aplaudir tal acto como comunistas consecuentes. Aquellos que son más eslovenos que comunistas han de ser eliminados. Los comunistas italianos tienen así un gran factor en su favor, con lo cual el programa comunista de conquistar a todo el mundo gana enormemente.

El cuento del "Benjamín eslavo", como suelen los paneslavos denominar al pueblo esloveno por ser el más pequeño de la raza eslava valió para los comunistas tan solo para imponerle la propia ideología, pero luego ya las razones sentimentales de la "Madre eslava común", no tienen importancia, y es lógico que no han de tenerla, pues ni Stalin, ni Molotov, ni ninguno de los principales próceres de la URSS es de raza eslava, llevando tan solo un apellido adoptado para engañar en esa forma a los eslavos, grandes patriotas y deplorables políticos.

Toda la historia de la URSS para con Polonia y Ucrania pone bien claramente de manifiesto, que lo eslavo para el comunismo no es más que una máscara. Los últimos acontecimientos han demostrado más todavía. Ya no es necesario extender más este capítulo si alegamos las palabras de un "camarada yugoslavo" que declaró: "A nosotros no nos importa un pito, si muere toda esta canalla de croatas, eslovenos y esrvios. Lo que nos importa es que no queden más que comunistas, aunque sean chinos".

¿Quién puede dudar, pues, que el "panslavismo" no es más que un pretexto, para deslumbrar a la buena gente eslava y hallar así el modo de envenenarles con el comunismo?

POSTOJNA. Resno je obolel dekan Krhné. Vzrok so nevzdržne razmere. Je v bolnišnici v Trstu.

V Rosariju je po daljšem bolehanju umrl

† Tobija Milani

v cvetu let. Po težki operaciji na drobavju se ni več opomogel, dokler ga ni 2. sept. izrgala smrt iz kroga ljubljene družine.

Za rajnim žaluje vdova Kristina roj. Čuk iz Črnega Vrha nad Idrijo (Pahovčeva, svaka Janez in Metod in svakinja Marija, ter otroci: Nelka, Angelica in Albert; v Evropi pa drugi vsaki in svakinje.

Na pogrebu se je zbralo mnogo rojakov, ki so izpričali spoštovanje do rajnega, ki je bil vsem priljubljen. Ni bil po rodu Slovenec, po srcu pa je bil ves naš.

Maša za rajnega bo pri sv. Rozi 1. novemb. Ob priliki pa tudi v Rosariju.

V GABRIJAH NA VIPAVSKEM je 29. jul. zatisnil oči braniški kurat JANKO KOS, star 66 let, doma iz Kobdilja. Služboval je v Kanalu, Cerknem, Devinu, Štanjelu in od 1927. v Branici. Bil je zares dober duhovnik, poln dobrotelnosti. Bil je velik optimist, a se je bridko prevaral, ker je verjel v svobodo, oznanjevano od komunizma. Bridko spozna je komunistične svobode ga je potrl in spravilo v prerani grob. Kot študent se je naučil ruskega jezika in vzljubil je ruski narod tako, da ni spoznal umazane igre brez-narodnega židovskega komunizma. Ta Njegova vera je doživela prvi udarec leta 1943, ko je bila od komunistov ustre-

Žrtev avtomobilske nesreče je postal

† Jožef Rijavec, star 38 let doma iz Dornberga, kjer zapušča ženo in dve hčerki.

Tukaj žaluje za njim brat Ivan Rijavec.

ljena gospa Trampuževa. Tedaj je grozilo razdejanje Branici, pa se je štanjelskemu župnau, sorodniku pokojnice, posrečilo rešiti vas. Dobri duhovnik pa je začel doumevati da slovanstvo in komunizem ni isto.

Sporočam vsem rojakom, da je umrl

† Josip Trampuž, star 63 let iz Kostanjevice na Krasu.

V Evropi zapušča ženo in 4 otroke.

Gizela Godnič por. Stantič.

V Ocizli, fara Klanec je umrla 29/6.

Marija Filipič roj. Petrinja.

Po daljšem bolehanju je zaspala v Gospodu svetniška mati 10 otrok, od katerih so v Argentini 4 sinovi: Franc, Albin, Ivan in Pepe.

Maša zanjo na Avellanedi 26. okt.

"Demokracija" z dne 29. avgusta prinaša na prvi strani pod trikolonskim naslovom "Komunisti rušijo ugled Slovencev" dolgo poročilo o žalostnem dogodku. Po daljšem splošnem razpravljanju o ozadjih tega dogodka piše pod podnaslovom "Odvratni dogodek" dobesedno takole:

Po vesteh, ki so prispele v Trst o odvratnih in za današnje oblastnike in njihove tukajšnje pristaše sramotnih dogodkih v področju "B", pri katerih je bil umorjen podravnatelj in profesor pazinskega semenišča dr. Miroslav Bulešič, težko pa ranjen papežev delegat dr. Ivan Ukmarič iz Trsta, so se ti odigrali takole:

TINJAN. V Tinjanu so komunistični organizatorji, ki so prišli večinoma od zunaj, pripravljali prvi incident, toda ljudstvo iz Istre je bilo odločeno za vsako ceno preprečiti komunistom, da bi onemogočili sprejem papeževega delegata in podelitev birme. V takšnem napetem ozračju se je blížal avto papeškega delegata Tinjanu. Naproti mu je prišel predsednik okrajnega ljudskega odbora, katerega je spremljevalec papeškega delegata vprašal, kakšno je razpoloženje v kraju. Ta je odgovoril, da ne more jamčiti za miren potek cerkvenega obreda. Tedaj je papeški delegat ukazal avto obrniti in peljati v drug kraj, da v Tinjanu ne bi prišlo do krvoprelitja, birmanci pa bodo itak imeli priliko priti k birmi v bližnje kraje. Tako v Tinjanu ni bilo birme.

V BUZETU je prišlo že do težkih dogodkov. Ko so bili birmanci zbrani že polnoštevno v cerkvi in se je maša že pričela, je tolpa najetih komunističnih pretepačev iz bližnjih in daljnih krajev vdrla v cerkev in pometala vse otroke na cesto. Papeškega delegata dr. Ukmariča in druge duhovnike pri oltarju so obmetali s paradižniki in gnili jajci. Tako tudi v Buzetu ni bilo birme. Otroci so jokali pred cerkvijo in prosili, naj bi jih pustili v cerkev, kar pa so jim komunistični skrunilci cerkve in obreda onemogočali z grožnjami in pretepanjem.

LANIŠČE. V tem ozračju je prišlo v Lanišče do najhujših izgrediv: starši in otroci so po dogodkih v Buzetu prišli zelo zgodaj in stopili v cerkev, ker so se ljudje bali, da se ne bi ponovilo isto kot prejšnje dni. Zato so satrši birmancev, matere in očetje, stali na straži pri vseh cerkvenih vratih. Predvideni napad je res prišel. Skupino komunističnih napadalcev je vodil osebno poveljnik narodne zaščite. Ko so hoteli vdreti v cerkev, so jim močje in žene z največjim naporom in nevarnostjo branili vhod. To je bil boj okoli cerkve, kakršnega naš narod ne pozna več od tistih časov, ko so v deželo vdirale trume turških napadalcev. Bilo je mnogo ranejših, toda kljub dvakratnem napadu tolpe, vdor ni uspel. Medtem je papeški delegat podelil zakrament sv. birme vsem prisotnim otrokom. Ko so videli, da se jim poskus, onemogočiti cerkveni obred, ni posrečil, so se umaknili. Ta čas so porabili v cerkvi zbrani duhovniki: dr. Ivan Ukmarič, papeški delegat, dr. Miroslav Bulešič, podravnatelj semenišča v Pazinu in domači župnik dr. Ček, da so se umaknili v župnijsko pisarno. Vse je kazalo na to, da se je vsaj tukaj birma uspešno končala. Toda najhujše je šele moralo priti. Nenadoma se je pojavila že dvakrat odbita tolpa komunistov ter z vzklikom "Na juriš"

vdrla v župnišče. Najprej so se vrgli na domačega župnika dr. Čeka, ki pa se je umaknil in ga je njegova mati skрила pod stopniščem, na kar je sama postala žrtev komunističnih napadalcev. Nato so komunisti vdrli v pisarno, kjer so prerezali vrat podravnatelju semenišča v Pazinu, dr. Bulešiču, ki je obležal mrtev v mlaki krvi. To dejstvo je potrdil kasneje tudi komunistični javni tožilec, ki je izjavil, da ima štiri rane na vratu. Toda tudi to še ni bilo dovolj, drhal je vdrla v gornjo sobo, kamor je odšel dr. Ukmarič. Tu je navadila nanj in ga s stoli in koli pobila na tla. Tolkli so ga še dalje, tako da so na njem polomili celo stola. Obležal je v krvi, ki mu je tekla iz ušes, nosa, ust in številnih ran. Medtem je drhal po župnišču razbijala in streljala. Šele ob 4. uri popoldne je neki miličnik telefoniral v Pazin po avtomobil. Šoferju, ki je vozil papeževega delegata iz kraja v kraj, so namreč razbili avtomobil. Ranjenega dr. Ukmariča so prepeljali v Pazin, odkoder so poklicali bolniški avtomobil Italijanskega rdečega križa v Trstu, kateremu pa niso dovolili prepeljati ranjenca v Trst, ampak na Reko, češ da morajo žrtev napada najprej zaslišati, kako je "napadal ljudstvo".

LJUBLJANA. V škofiji so naredili veliko preiskavo. Aretiran je bil prof. Maks Miklavčič (arhivar) in tajnik Lenič. Naredili so velike demonstracije proti pomoznemu škofu Vovku.

MARIBOR. Aretiran je bil prelat dr. Cukala, generalni vikar laavntinske škofije in tajnik Janko Kokošinek. Kardelj je v svojem govoru zelo ostro napadel katoliško duhovščino in s tem napovedal novo fazo preganjanja, katero so začeli izvajati z oviranjem božjih poti.

OPRAVIČEVANJE. Komunistični "Primorski dnevnik" piše, da je bilo "ljudstvo" ogorčeno, ker so razni ljudje, ki so sebe nazivali "ustaše", branili ljudem vstop v cerkev, poleg tega pa naj bi cerkvena oblast razširjala "govorice", da ne bodo mogli k birmi mladeniči in dekleta, ki so bili na gradnji proge Šamac-Sarajevo. Dalje naj bi župnik odklonil pripustiti k birmi tri partizane, ker niso bili pri obhajilu. Če komunistični list trdi, da so vstop v cerkev branili "ustaši", tedaj se vprašamo, kako so morali ti še svobodno živeti na področju, kjer že dve leti vlada "antifašistične ljudske oblasti", ki stalno napadajo vse druge, ki niso dosti odločni proti ostankom bivših "kolaboracionistov", medtem ko so oni vse take ljudi "izločili".

IZ AVSTRALIJE IN NOVE ZELANDIJE se hojda pripravlja močna skupina jugoslovanskih izseljencev na povratek v domovino. Prva pot ladje "Partizanka", ki jo je Jugosavlija kupila od Portugalske, are no tiste izseljence, ki žele domov iz teh dežel.

LENDAVSKA DOLINA, kjer je poplavljenih vsako pomlad do 5000 ha zemlje je bila letos posejana s sirkom in pričakujejo 20 vagonov sirka iz katerega bo toliko metel, da bodo lahko pometli celo Prekmurje in še kaj več.

SLOVENSKE BOŽJE POTI VZNEMIRJAJO OBLASTI. Kardelj je na velikem zborovanju v Ljubljani 20. avgusta opozoril na "nevarna verska čustva". Povzamemo njegov govor iz Slovenskega poročevalca:

Ob priliki romanja NA BREZJE 15. t. m., za katero je dala naša ljudska oblast posebne vlake, so bili v jutranjih urah raztreseni po Brezjah sovražni letaki s

parolami: "Živel mučenik Stepinac!", "Svoboda Nagodetu!" in podobnimi vzkliki. Na drugih letakih so bile parole protinarodne vsebine, parole, ki žalijo delavno ljudstvo in njegovo ljudsko oblast. Med romarji, ki so prišli na Brezje resnično samo zaradi svojih poštenih čustev, so se ta dan smukale razne skupinice in trosile med ljudmi najrazličnejše vesti in parole. Okoli 14. ure popoldne se je pijana skupina romarjev stela. Ker je padel sum za te dogodke tudi na samostan, je bila izvršena preiskava tudi v samostanu. Pri preiskavi so našli pri p. Francu Bonaventuri Resmanu 3 pištole, mnogo belogardistične literature, 15 uniform in razno vojaško opremo, vojaški radio aparat, cekine, tujo valuto ter okoli 1 milijon din v gotovini. Ta velika vsota denarja jasno priča, kako predstavniki cerkve trgajo iz rok in žuljev našega delovnega ljudstva ogromna denarna sredstva. Zaradi tega odkritja v samostanu je bil aretiran tudi predstojnik samostana Bogdan Martelj. P. Bonaventura priznava, da so pustili pištole v samostanu belogardisti pri pobegu, on pa je to orožje varoval, ga čistil in mazal, da bi ne zarjavelo ter bilo vsak čas uporabno.

Podobno je bilo organizirano tudi bežepotno romanje 15. t. m. v PRIHOVI v KONJIŠKEM OKRAJU. Prihova doslej sploh ni bila božja pot, a so jo tokrat organizirali. Iz same organizacije je razvidno, da je imela namen preplašiti ljudstvo ter v njem vzbuditi grozljivo skrb za bodočnost. V okrožnici dekanijskega urada v Slov. Konjicah, ki ga vodi dekan Franc Tovornik, je v točki 3 navedeno med drugim: "Upravičen je strah pred bodočnostjo tudi za naš narod..." S takim tolmačenjem namena božje poti se je poskušalo med ljudmi vzbuditi splošno nezaupanje in malodušnost, na drugi strani pa izkoristiti romanje za reakcionarno politično manifestacijo. Med romanjem so nahujskani in pijani romarji napadli poštene delovne ljudi in jim s prs trgali značke in priznaje za udarniško delo. Pri tem so padale najrazličnejše protinarodne in protiljudske parole in vzkliki žaljive in sovražne vsebine. Med romarje so bili raztreseni tudi letaki različne vsebine, s parolami "Živeli katoliški križarji!" in podobno. Preiskava, ki so jo pokrenili varnostni organi, je pokazala, da vodijo vse niti v župnišče. V zvezi s tem je bil aretiran tamošnji kaplan in dva bogoslovca, odkritega pa je bilo več propagandnega materiala. Romanje na Prihovo je organiziral konjiški arhidiakon Franc Tovornik, ki je podpisal omenjeno okrožnico za romanje in izdal vsa navodila.

PRI PROŠČENJU V DRAVLJAH pri Ljubljani so prav tako skuksali izkoristiti versko fanatični bivši belogardistični in protiljudski elementi verski obred. Na proščanju so pričeli po pridigi, ki je bila na prostem, vzklikati protiljudske in protinarodne parole. Na ta nastop protiljudskih elementov je takoj reagiralo ljudstvo, ki je nastopilo proti njim in jih razpršilo.

70 LETNICA PISATELJA KRAIGHERJA, znanega avtorja najbolj frivolnih slovenskih dram in povesti, je bila 23. aprila. Ob tej priliki je pisatelj izjavil: V današnji slovenski literaturi prevladuje stagnacija. Bržkone bi ta bila manjša, če bi bili kriteriji nekoliko manj napeti. S tem je povedal, da je svoboda pisateljem zelo omejena.

SLOVENSKE MARIJE

Malokdaj se je toliko govorilo o treh Marijinih božjih potih, ki jih je Slovenec najraje obiskaval kot se sedaj. Brezjanska Marija se je 15. junija vrnila domov v svoje svetišče na Brezje. Šest let je bila begunka. Svetogorska čudodna podoba se je imela vrniti na svoje staro mesto, 7. junija, pa je bila podoba ugrabljena iz stolne cerkve v Gorici. Ugrabitelji, ki so Italijani, pravijo da je ugrabljena zato, da ne bi prišla v roke titovcem. Tretja podoba Marijina, kip višarske Matere božje, pa je poromal v aprilu in maju po Beneški Sloveniji.

O SVETOVISHARSKI MATERI BOŽJI in njeni poti po Beneški Sloveniji piše "Slovenski Primorec". Iz njega povzemamo: Beneški Slovenci najraje romajo na sv. Višarje. Če le more, gre vsak odrasel beneški Slovenec enkrat na leto čez Bovec in to težko božjo pot. Vojna je ta romanja prekinila ali vsaj zelo otežkočila. A ljudje so le naprej vpraševali: Kdaj pojdemo spet na sv. Višarje? Benečan ne more živeti brez Marije. Zato roma k njej na Staro goro, na sv. Goro pri Gorici, na Barbano in na sv. Višarje. Letos pa se je zgodilo, da je prišla med svoje Beneške Slovence Marija sama t. j. njen svetovisharski kip.

27. aprila so jo prinesli iz Žabnic v Landar, kjer je bil desetdnevni misijon. Razvila se je veličastna procesija na štiri kilometre dolgi poti skozi Bijac in Tercet do landarske cerkve. Iz cele Slovenske Benečije so drli ljudje v Landar, pa tudi iz Furlanije in Brd. Misijon je uspel nad vsa pričakovanja. 7. maja je bil kip odnesen nazaj v Žabnice.

Tudi južna Nadižka dolina je hotela imeti podobo. Prosili so tako dolgo, da so končno pripeljali kip v šempetersko cerkev, potem pa z velikimi slovesnostmi v Brnas in še v Ažlo. 20. maja se je kip vrnil v Žabnice. Sv. Višarje so bile odprte 24. junija.

To čiščenje Matere božje je pač najboljši dokaz, da ostaja slovenski narod veren. Vihar sedanje razrvanosti bo minil; kar je dobrega bo preneslo tudi sedanji vihar sovražstva proti krščanstvu.

SVETOGORSKA PODOBA je, ko to pišem, še vedno v rokah ugrabiteljev. Kljub vsem izgovorom ugrabiteljev, ki se zagovarjajo v laških listih, je vseeno jasno, da so igrali pri tej ugrabitvi nelepi nacijonalistični molitvi. Svetogorska podoba spada na sv. Goro. Vsa njena zgodovna govori o tem. Zgodovina svetogorske božje poti je zanimiva in poučna prav za naše čase. Za katoliško Cerkev je bilo 16. stoletje viharo. Protestantizem se je naglo širil po Nemčiji in kaj kmalu tudi po slovenskih deželah. Prav v tem času se je prvo soboto meseca junija l. 1529 prikazala na Skalnici nad Solkanom blizu Gorice — tako govori staro izročilo — po božni pastirici Uršuli Ferligojevi iz Grgarja nebeška Kraljca. V domačem jeziku, v slovenščini je rekla: "Reci ljud-

El santuario vetusto del Cerro de Santa María.

Radi bi šli na Šmarno goro, toda, daleč je in cerkve ni. Mesto tja bomo pohiteli 26. oktobra ob 15.30 v Novo Pompejo.

NAŠA NARODNA BOLEČINA.

Dne 17. tega meseca so jugoslovanske in italijanske čete zasedle po razmejnitveni črti določeno zono A. Zavzniške čete pa so se osredotočile v Tržaškem svobodnem ozemlju.

Tako so se izvršile določbe mirovne pogodbe z Italijo, po kateri je odtrgano od slovenske narodne enote Tržaško svobodno ozemlje; mesto Gorica z nekaterimi slovenskimi briškimi vasicami, Slovenska Benečija, Rezija in Kanalska dolina pa pripadejo Italiji.

Z ustanovitvijo Tržaškega svobodnega ozemlja je Sloveniji zaprt dohod do morja, do tistega malega koščka slovenskega morja, ki se razprostira od Štivanja pa do Pirana v Istri.

S priključitvijo mesta Gorice k Italiji pa zgubi Goriška dežela svoje naravno gospodarsko in kulturno središče. Iz živega slovenskega ozemlja je brežčutna svetovna diplomacija izsekala naravno stičišče Vipavske, Soške doline in Brd in ga priključila na umetno prisiljen način tuji državi.

Tudi Benečije in Rezije ne bo pod skupnim krovom. Za na božjo pot na sv. Višarje bo potreben potni list.

Vse to so bridke rane za čuteče Slovence, zlasti za tiste, ki so v 25 letih tujega jarma na Primorskem trpeli in delali ter sanjali o svobodi in združitvi vseh Slovencev.

Še hujšo bolečino pa zadaja vest o begu številnih slovenskih družin iz ozemlja priključenega Jugoslaviji. Česar ni naredila tuja vlada, je povzročila nestrpnost in krutost komunistov - rojakov.

Najbridkejša pa je to, da se slovenska Benečija z gnusom obrača proč od skupne domovine Jugoslavije, ki se ji je predstavila po dolgem čakanju v krvavi komunistični obleki.

stvu, naj mi tukaj zida hišo in me prosi milosti." To se je ponavljalo. Še isto leto je bila postavljena vrhu Skalnice kapela z oltarjem, na katerega denejo lesen kip Matere božje. Drugo leto so začeli z zidanjem cerkve. Pri zidanju so našli ploščo, na kateri je bilo vdolbeno angelsko čiščenje. Novo cerkev so leta 1544 slovesno posvetili. Vanjo so kmalu na to namesto lesenega kipa prinesli lepo oljnat sliki Matere božje, ki jo je dal izdelati oglejski patriarh Marko Grimani. Ta podoba je tedaj milostna podoba svetogorske Matere božje. Dvajset let so Sveto Goro, kot se je odslej Skalnica imenovala, oskrbovali iz Solkana. Leta 1565 pa so izročili obskrbovanje božje poti frančiškanom. 6. junija leta 1717 je bila podoba slovesno kronana. Pod cesarjem Jožefom so leta 1785 ustavili božjo pot, cerkev in samostan pa podrli. Podoba je bila prenesena v Solkan, Jožef II. je umrl in njegov naslednik cesar Franc II. je spet dovolil božjo pot. Že 1792 je bila postavljena in blagoslovljena nova božja pot. Leta 1900 so se vrnil tudi frančiškani pod kardinalom Missijem. V prvi svetovni vojni je morala Marija s Svete Gore spet na pot. Bežala je v Ljubljano. Tam je doživela l. 1917 200 letnico kronanja. Leta 1922 se je spet vrnila na Sveto Goro. Med drugo svetovno vojno so podobo umaknili leta 1944 v samostansko cerkev na Kostanjevici pri Gorici in kasneje v goriško stolnico.

Ali ni res poučna taka zgodovina? Vedno nova zmagah nad hudim.

BREZJANSKA PODOBA je mnogo mlajša kot ona na sveti Gori. Župnik Ažbe iz Mošenj je prizidal podružnici svetega Vida stransko kapelico ter jo posvetil Mariji Po-

ŠENT LOVRENC NA DRAVSKEM PO-LJU. Tudi pri nas se pozna marsikaj no-vega. Zupniku je bilo odvzeto večino zemljišča. Preostal je še en travnik, ka-terega so fantje z dobrovoljnim delom sami pokosili. Zvemo, da so nekateri namenjeni domov, toda ne verjamem da pridejo, kajti sedanje stanje marsikoga zadržuje. Treba je še nekaj časa, da se svet umili. Sedaj vse govori o vojski.

SMRTNA KOSA se je oglasila v družini Intiharjevi. Pokosila je 74 letno ma-ter + **MARIJO**, ki je že dalje časa bo-lehala. Doma obžalujeta ljubljeno mater en sin in ena hči. Sin Franc je v Argen-tini in tudi hči Marija por. Voble.

OBNOVA PRIMORSKE. Zavezniška u-prava je v coni A odobrila obnovitve-na dela za 210006 poslopij, od katerih-je 15285 že obnovljenih, druga pa so se v juliju še obnavljala. Zavezniška upra-va je plačala 50% izdatkov. V Coni B pa vrše obnovitvena dela Jugoslovani, a

z neprimerno manjšim uspehom, kar je že povzročilo v coni B veliko nevolje.

STANJEL: 13. jul. je bila slovesnost izročitve ključev obnovljenih hiš. Vas je bila ustanovljena l. 1200. Požgali so jo Nemci 10. sept. 1944, ker so v njej imeli partizani svoje zaklonišče. Popolnoma uničenih je bilo 25, deloma pa 45 hiš.

LOKA, HERPELJE. Jugoslovanske obla-sti so dale zapoved, da se ustanovi za-druška z začetnim kapitalom 8 milj. lir, od katerih mora narod zbrati 2 milijona, država bo prispevala pa ostalih 6 mi-ljonov.

✓ **IZ PTUJSKE GORE.** Piše duhovnik. . . Zahvaljujem se Vam za Vaše pismo in za delo, ki ga za naše ljudi vršite. Naj Vam Bog plača. Saj vem da je pol-no težav. Že tu doma je težko. Tam je gotovo še težje. Verskega tiska imam malo. V Ljubljani "Oznanilo" v Mariboru "Verski list" tednika na 2 odnosno 4 listih in v omejeni nakladi. Naša fara

dobi samo 40 izvodov. Narod pa čuti na splošno potrebo po verskem branju. Obisk službe božje je ponekod celo boljši kot preje. Posebno pa so oživela božjepotna romanja. Na binkoštno nedeljo so se vse župnije iz okolice posvetile Srcu Mariji-nemu na Ptujski gori. 2. julija pride tudi pomožni škof in bo silnega naroda. Ptuj-ska gora je tako postala svetilnik za našo severno deželo. Oskrbujejo jo očetje Minoriti. Sedaj se mnogo dela za gmotni in kulturni napredek. Škoda pa je, da se verkesmu življenju, ki je vrhunec kulture, stajijo vsakršne zapreke. Moramo pač dokazati, da smo vsredni gospodove ob-ljube "non proevalebunt".

Razkropljeni so bili tudi molčeči pre-bivalci rajhenburškega samostana. Usmi-ljenkam je vedno bolj težko. Šolskim sestram pa je sploh že ukinjeno vsako delovanje. Naši fari so večino zemljišča odvzeli.

TRST BAJO EL PATROCINIO DE LOS HABSBURGOS

El primer gobernador, puesto por el emperador Leopoldo III era Hugo de Devin. (1382-1385).

Tardaron varios siglos hasta que la situación de Trst quedó definitivamente tranquilizada. Los venecianos tenían intereses grandísimos en obstruir su progreso. Siempre mantenían en Trst su "quinta columna", que en 1404 provocó una conspiración encabezada por los ciudadanos Donato Scorpión y Nicolás Ulrich. Ambos fueron sorprendidos y ahorcados en las torres municipales.

La competencia entre Trst y Koper (Capodistria) era muy reñida. Todo el poderío veneciano protegía a Koper, pero todos los esfuerzos imperiales de Austria eran calculados para beneficiar a Trst que así poco a poco iba ganando en importancia y poderío.

Siguió luego la guerra entre el emperador Federico III y su hermano Alberto de Habsburgo. Trst se puso junto al emperador y valientemente pertrechó también a un regimiento para la lucha mandando contra Alberto que se hacía fuerte en Ljubljana, capital de Carniola. Armado con el único cañon que poseía Trst se encaminó el regimiento hacia Ljubljana, cruzando a Lokva y ese cañon impresionó tanto que triunfo sin haber siquiera intervenido en la batalla.

En 1444 vino Federico III a Trst. En ese mismo año tomó posesión de la sede obispał triestina el docto Enea Stari Trg (Slovenji Gradec), más tarde papa Pío II. En la

magaj. Slikarju Leopoldu Layerju je nato naročil, naj naslika Marijino podobo. Okrog te podobe se je začelo kmalu zgrinjati verno ljudstvo. Posebno časi francoskih vojsk s težkimi posledicami, ki so sledile, so ljudi vabili, da prosijo pomoči na Brezjah. Kasneje je Layer naslikal na obok kapele še prizor Marijine priprošnje. To je slikal po svoji oblubi.

Marija na Brezjah je vedno bolj slovela. Uslišanja so se množila. Leta 1889 se je lotil mošenjski župnik Kumer graditve nove cerkve po načrtih stavbenika Roberta Mikoviča. Od stare cerkve je ostala le Marijina kapelica, nad katero so dvignili lepo kupolo. 1900 je kardinal Missija cerkev posvetil. Tudi brezjansko svetišče so od leta 1898 vodili frančiškani. Leta 1907 je ljubljanski škof Jeglič Marijino podobo kronal.

Brezjanska Marija je bila prenesena leta 1941 radi Nemcev na Trsat in potem v ljubljansko stolnico. Sedaj se je vrnila begunka domov. Ljudstvo trdno zaupa, da to pomeni konec sedanjih preganjanj in začetek nove dobe slovenskega naroda, dobe svobode in zedinjenja vsega naroda, Zmote in tiranstva minejo, narod in njegova vera ostane.

línea de los obispos triestinos resultó este el más famoso y podemos nombrarlo también como testigo de Trst e Istria eslavos, pues en sus escritos hay múltiples lugares en los cuales se evidencia el carácter croata de la Istria sur y el carácter esloveno de la Istria Norte y alrededores de Trst.

En ese período hubo guerras casi continuas en los territorios eslovenos.

La situación se complicó especialmente con la muerte del último Conde de Celje, luego con las invasiones turcas y con las rivalidades entre varios príncipes habsburgos. Todo eso sirvió muy bien a los planes venecianos para incubar otra "Guerra Veneciana", en la cual intervinieron 20.000 soldados, en su mayoría nativos de las ciudades marítimas istrianas, apoyados por el partido proveneciano de fuerzas armadas la "asimilación" definitiva de Trst. Los Trst. 4 meses duró la guerra de asedio. Valientemente se defendieron los triestinos, afrontando un hambre feroz; pero finalmente no tuvieron más remedio que rendirse. Firmaron la paz entregando a Venecia unos vinedos, y esto gracias a la intervención del Papa Pío II, anteriormente obispo de Trst. Renunciaron entonces también a sus salinas dejando así a Capodistria el monopolio de la sal.

Trst siguió bajo la soberanía de Austria y las rencillas internas seguían su marcha, hasta que se pusieron los provenecianos tan fuertes que fue menester otra vez la intervención armada. El gobernador de Kras, Nicolás Logar (Lueger-Jamski) trató primero de buena manera luego decidió con Sivio Piccolomini, secretario del emperador, antes parroco en provenecianos fueron eliminados, algunos matados, otros se escaparon y así se tranquilizó la vida por unos decenios.

STO — Samostojno Tržaško Ozemlje je mednarodno ustanovljeno in ima 350.000 prebivalcev. Slovenskega zaledja je komaj 6 km širok pas, mnogo večja pokrajina je v Istri.

GLEDE BEGUNCEV je še nekaj nejasnosti med nekaterimi. Komunistični agenti imajo pač za svojo najvažnejšo nalogo, da bi preprečili spoznanje resnice v tej zadevi. Toda kljub temu postaja vsak dan večjemu številu rojakov slika jasnejša in uvidevajo, da je OF v Sloveniji vzela v zakup patriotizem na podoben način kot volk pravico tedaj, ko je hotel požreti jagnje. "češ, da mu je kalilo vodo", in ni nič pomagalo, čeprav je jagnje dokazovalo, da je pilo vodo nižje na potoku . . .

Počasi postaja jasno tistim, kateri niso komunistični agitaciji popolnoma slepo prepuščeni, kje je pravi krivec slovenske tragedije in zakaj se begunci ne vračajo domov, temveč gredo ven v daljni svet in zakaj beže še sedaj od doma tisti, kateri le morejo.

Po naši poročevalski dolžnosti smo že pred 4 leti objavili prve vesti, ki so nakazovale, da razvoj dogodkov v domovini v taki smeri more prineesti le katastrofo domovini. Toda stvari so bile tedaj še toliko nejasne, da jih ni bilo mogoče v celoti objavljati in preveč bridke, da bi jih mogli verjeti. Toda slika je postajala vedno jasnejša in danes ni le znano, kdo je bil hudodelec, temveč tudi kdo je zakrivil, da smo zgubili Gorico in Trst. V komunističnih načrtih so važnejše simpatije laških komunistov kot bisera Trst in Gorica. Zamere pri Slovencih se ne boje, ker so že itak vsem vrgli zanke okrog vratu.

CERKVENA KOMISIJA V JUGOSLAVIJI

Nekateri rojaki so našli po časopisju vest, da je bila v Jugoslaviji ameriška cerkvena komisija, ki je izjavila, da v Jugoslaviji ni preganjanja vera. Tista poročila so izšla samo nekaj dni prej kot se je zgodil zločin v Lanišću, kjer je bil zaklan en duhovnik, Mons. Ukmar pa težko ranjen.

Ta dogodek je izval v celem svetu mnogo zanimanja za verski položaj v Jugoslaviji. Izjava "cerkvene severoameriške komisije", da vlada v Jugoslaviji verska svoboda je dvignila celo vrsto kritičnih opazovalcev, kateri so spravili na dan tale dejstva:

1. Tisat cerkvena komisija je bila sestavljena iz predstavnikov nekaterih protestantskih sekt, kateri so bili kot simpatizerji komunizma povabljeni na izlet v Jugoslavijo. Med njimi ni niti enega katolika.

2. Ti predstavniki so obiskali razne kraje v Jugoslaviji. Nič niso poskusili priti do Mons. dr. Stepinca, da bi se tudi tam kaj informirali o verski svobodi.

3. Na svojem potu po Jugoslaviji so videli in slišali samo tisto, kar so jim pokazali in povedali odkazani spremljevalci.

4. Kljub temu, da so bili na Bledu, kjer se je prav tedaj mudil Mons. Josip Hurley, ameriški škof in vatikanski predstavnik v Jugoslaviji, ga niso videli in ne slišali nobene njegove besede.

5. Severno ameriško časopisje, tudi protestantsko je pozvalo na odgovor navedene "cerkvene predstavnike" in jih razkrinkalo kot komunistične agente oziroma pustolovce, ki so šli na Titov račun na izlet. V svoje ooravičilo niso mogli dati nobenega stvarnega odgovora.

MURSKA SOBOTA. Prekmurci so kar trmasti in niso nič kaj pri volji odstopiti državi žita po zapovedani ceni. Nekateri funkcionarji so se zelo slabo izkazali pri tekmovanju za oddajo žita.

SPREMEMBE V VLADI LRS. Iven Regent, preje trgovski minister je postal minist. za celo. Ustanovili so tri nova slovenska ministerstva: za lesno industrijo, za lokalni promet in eno ministerstvo brez resora. Čisto nove osebnosti so dr. Jože Potrč, Viktor Kepić in Jože Borsiner iz Sv. Križa pri Ljubli, ki si je stekel posebnih zaslug za komunizem kot železniski uradnik v Metliki.

SKANUCNA pri Medvodah. Obsojenih je več kmetov, ker niso oddali zapovedano končino žita. Izgovarjajo se, da je bila slaba letina, toda oblast tega ni priznala in je bilo več kmetov obsojenih: Franc Kosec, Drešar Alojz in Jerala Frančiška.

VIRPOLJE NAD VIPAVO. Župnik Janko Rišot je prišel v zamero, ker ni hotel odstopiti dvorane v "ljudske namene". Dvorana je bila preje izročena cerkvi zato, da je bila rešena fašistične zlorabe, sedaj pa župnik brani cerkveno last, zato je bil razglašen kot "proti ljudski škodljivec". 71 letni Matevž Božič je izpovedal da v fari še ni bilo takega škodljivca kot je ta župnik . . .

KONGRES KOMUNISTIČNE STRANKE V TRSTU 31/8 je sklenil, da je za borbo potrebna enotnost in bartstvo z italijanskim narodom. Obsodili so "šovinistično nacijsionalno podpihovanje med Slovenci".

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Vsi rojaki sie povabljeni, da se vdeležite in pripelжете tudi znanca na prelepo prireditve, ki se vrši 18. okt. v salonu junin 1063.

Radi silnega podražanja v tiskarski stroki smo morali dvigniti naročnino na 5.— \$, kar vsekako ni tako veliko. Brez tega pa revija ne bi mogla obetati.

Liste prispevkov za tiskovni sklad ne objavljamo na splošno željo, ker večina dobrotnikov nima interesa za te objave. Izrekamo pa iskreno zahvalo vsem, kateri so kaj prispevali in je bilo v tem zadnjem času darovanih 47.— \$.

Vse rojake prosimo, da za prireditve prispevajo kaj dobitkov in da sodelujete pri srečevanju.

SLIVJE PRI MATERIJI je dalo dom Antonu Škerjancu. Bil je ustreljen na prehodu čez mejo iz A v B. Za njim žaluje žena in pet otrok.

TRST. - DVOGLČNOST. 15. jun. so komunisti objavili program v katerem ugotavljajo, da je mogoče sodelovanje med obema narodoma v Trstu. V spomenici, izdani 15. junija o možnosti sodelovanja med Jugoslavlani in Italijani v Trstu, zagotavljalo tov. komunisti spoštovanje "človečanskih pravic": svobode jezika, vere in mišljenja ter obsojajo sleherni nasilje. Posebej se še povdarja svoboda tiska. Kljub etmu groze na vse načine in izvajajo nasilstva proti vsem onim, ki pomagajo pri izdajstvu "Demokracije" in "Tednika". V Nabrežini, Sv. Križu, aBzovici v Škedenju in na Proseku so besneli proti prodajalcem teh slovenskih demokratičnih in narodno zavernih listov.

ZAGREBSKI VELESEJEM. — V začetku junija je bil v Zagrebu velesejem. To naj bi bilo nadaljevanje velesejmov iz stare reakcijske Jugoslavije.

SOVJETSKI PAVILJON. — Na velesejmu je bil tudi sovjetski paviljon. Tam so razkazovali razne stroje, avtomobile itd. V ta paviljon je zaneslo tudi nekega Švicarja. Ustavil se je pred nekim strojem za vrtnanje. Opazil je, da je silno podoben ameriškanskim strojem, ki jih je ta Švicar dobro poznal. Pa se je malo polj pozanimal. Dvignil je papir, kjer je bilo

zapisano SSSSR (Sovjetska zveza) in na svoje začudenje videl pod papirjem napis ime iz Beograda, kjer je bil stroj upravljen.

Tudi je tudi obiskal velesejem, ker se je tajna policija zanj bala, so ga peljali na velesejem zburaj ob pol sedmih, ko je zad ruge zemljane se zaprti. Ogledali si je sejem ob številnem spremljevalstvu sovjetskim in jugoslovanskim tajnim policistov.

CENTRALNA VINARNA V LJUBLJANI. Ta zavod je bil poprej last slovenskega združenstva. Sedaj je podržavjen. Razstavljena je tudi zasebna vinarska firma Boniano. Iz obeh je naredena sedaj aržava svojo ustanovo z imenom "vino in saje". To podjetje nočejo sedaj zelo razširiti. Na avtorstvu nekdanje Centralne vinarne građe nove velike kleti za 100 vagonov vina. Vse to bo zvezano pod zemljo s kletmi v nekdanjem Bonianjevem podjetju. Namem je kupovati grozde in ga sitskati doma. Tako bodo mogli ustvariti enoten tip vina za izvoz.

VELENJE. — V Velenju na Stajerskem kopjejo rjav premog lignit. Da bi ga najbolje izrabili, so ustanovili v Velenju venko kalorično centralo. Ta delila je izvršila pred vojno banovina oziroma njeno podjetje: "Kranjske deželne elektrarne". Mnogo se je trudil pri tem inž. Franc Rueh, ki je sedaj kot nasprotnik režima na prsiunem delu. V "Ljud. prav." beremo že. maja, da misli sedanji režim velenjski rudnik lignita še bolj razširiti. V novi petletki naj bi igrala elektrika iz Velenje veliko vlogo.

KLANEC 6. jun. Oblast nič rada ne vidi da se hodi čez mejo. O vsakem sumijo, da kaj slabega namerava. Tudi v pismu nikarte nič takega ne napišite, kar po politiki diši. Pravijo da je taka "nova doba in da se je treba po novem naučiti". Povem pa da je strašno težko za življenje. Le molite za nas, da se kaj izboljša.

Zima je bila slaba, suha in mrzla, da nam je žito pomrlo. Zanašamo se samo na krompir in koruzo. Sedaj je pa tudi velika suša. Za seno je bila tako slaba, da bomo morali prodati dve govedi. Grozdje kaže dobro. Žalostno je na polju, prav tako žalostno je pa tudi cerkvi, ki je skoraj prazna. Bog se nas usmili. Če bo šlo tako naprej bodo tudi klasi prazni.

KROMPIR se odplačuje kmetu po 3 Din, na trgu se prodaja po 4 Din.

MARIBOR. Na Tezmem sta bila izdelana prva dva tovarna avtomobila. Prej je bila tam letalska tovarna. Nosilnost je 3000 kg.

SOCIJALNO ZAVAROVANJE je imelo za naše kraje preje središče v Zagrebu 15/8 letos so bili vsi oddelki prenešeni v Beograd.

KAREL MAJ, znan pisatelj raznih indijad je bil črtan iz ljudskih knjižnic v loveniji. Obsojen je kot pisatelj ki kvarno upliva na mladino.

DORNBERG. 24. avg. je bilo od zavezniškega guvernerja povabljenih 6 oseb iz Dornberga v BOVEC na balincovsko tekmo. Med njimi Pepe Rijavec.

Tekma je bila lepa. Dornberžani so vse dobili. Ko so se vračali se je avto prevrnil. Pepe je dobil težke rane in je v goriški bolnici umrl, kjer ga je žena dobila že mrtvega. 27/ 8. je bil velik pogreb. Pevski zbor mu je zapel z bridkostjo v slovo, ker je zgubil odličnega pevca.

ROJAKOM V SAAVEDRI IN OKOLICI

se priporoča edini slovenski
stavbenik v bližini

ANDREJ BOŽIČ

TEHNIČNI KONSTRUKTOR
NAČRTI - PRORAČUNI - FIRMA

RUIZ HUIDOBRO 4558

T. A. 70 - 6112

Rojakom se priporoča
FABRICA DE MUEBLES

VICENTE ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249 VILLA ESCASO
Teléf. 652 (Tablada) 0133

MARCELO B. ISOLA

CIRUJANO ODONTOLOGO

Congreso 3798 T. A. 73 - 8852

Dr. Gregorio P. Trimarco

ABOGADO

Victoria 577 T. A. 34 - 5449

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIČ

JOSE PEDRO VARELA 5130 - AV. FR. BEIRO 5671

T. A. 50 - 5383

San Antonio de Flores

CONFITERIA y PASTELERIA

ANGEL PERTIERRA

Ramón Falcón 2302 — T. A. 63 - 7981

**ENCUADERNACION
TORRES HNOS.**

AÑASCO 1303 T. A. 59 - 7939

Academia de Encuadernación
Venta de toda clase de materiales
del ramo.

Doramos títulos en el lomo.

DESPENSA

PEDRO ZAVRTANIK

Avda. los Constituyentes 3731

T. A. 51-0468 (Parque Chas)

GRAN SURTIDO DE VINOS

STANISLAV STANTIČ

Triunvirato 3984 T. A. 51 - 5506

TIENDA, MERCERIA y ROPERIA

“EL TREBOL”

La ue que más barato vende

de **JUAN RIJAVEC**

Rodríguez Peña 676 Villa Lynch

**DESPENSA-TIENDA
de PEDRO CUČIČ**

Excelsior 1500

LOURDES

T. A. 757 - 0301

SAENZ PEÑA

BELLOTTI HNOS.

FABRICA DE TRICICLOS

AV. LA PLATA 1659

U. T. 60-0657

Bs. Aires

MARIO OVIEDO

Constructor

PLANOS y PROYECTOS

Pinto 645

Lomas de Zamora

Uradije v pondeljek, sredo in petek od 16 — 19 ure.

FRANC KLAJNŠEK

NAČRTI — STAVBE — FIRMA

ASUNCION 4601

T. A. 50 - 0277

VILLA DEVOTO

ANGELERI HERMANOS

IMPORTADORES

DE ARTICULOS SANITARIOS

Callao 332 — T. A. 47, Cuyo 9051 — Capital

Načrti za stavbe

Firma

VITO GABRIELČIČ

Tehnični Konstruktor

Obras y Cloacas

Baigorria 4825

T. A. 50-3985

PENSION “TRST”

Moreno 2831 — MAR DEL PLATA

Rojakom se priporoča ANDRES FON

Poceni in po domače

PROGRAMA — SPORED

Palabras de Apertura

pronunciadas por el joven Ricardo E. Bevčič.

1° Recitado: La ciega de María Josefa Moya
por la Srta. Ana Lakner.

2° Canciones
interpretadas por un conjunto de hombres eslovenos.
dom: 3. Lipa zelenela je; 4. Pogled v dolžno oko. — Dirigira Ciril Kren.

3° Patio Criollo: Conjunto de bailes y escenas
típicas Argentina

interpretado por los niños: Anita Lukman, José Nodaro, Nélida D. Leban, Emilio L. Troha, Delia Cervini, Ricardo B. Zidar, María H. Jazbec, Jorge E. Mansilla, Liliana Turk, Adalberto O. Manganelli — dirige y acompaña al piano el joven R. E. Bevčič.

4° Recitado: Los motivos del lobo; de Rubén Darío
por la Srta. Herminia Bevčič.

5° Sainete Esloveno
interpretado por un conjunto de jóvenes eslovenos.

6° Baile Español: España Cañí
interpretado por las Srtas.: Santana Lico, Cecilia Lakner, Ana Lakner, Ema Nunciya, Herminia Bevčič, Irene Vidmar.

7° Juguete clásico musical: El Bazar de los muñecos
interpretado por los niños: Adalberto Manganelli; Delia Cervini, Ricardo B. Zidar; Anita Lukman; Sixto Trincado; Nélida Leban; Jorge Manganelli, Luis Núñez; Juan Carlos Olmos y Héctor Donato; Martín Carlos Zidar y José Antonio Avalos; María H. Jazbec y Jorge E. Mansilla; Liliana Turk, Eduardo Jazbec y Emilio L. Troha; — dirige y acompaña al piano el joven Ricardo E. Bevčič.

8° Drama: Constantino o La Aurora de la Paz
Obra en tres actos y en verso. La escena pasa en Roma en el año 313. — Interpretado por los jóvenes de la parroquia de Santa Inés.

REPARTO POR ORDEN DE APARICION:

BASILIDES, senador	Santiago Félix Cardoso
HIEROCLES, sacerdote pagano	Luis Mauriño
NAZARIO, joven cristiano	Martín Domínguez
CIRINO, oficial	Luis Crotti
SILANO, soldado amigo de Hierocles	Oscar Salvaneschi
MAJENCIO, emperador	Juan Di Pascua
MENSAJERO	Omar Lingeri
CONSTANTINO	Walter Calderón
Director Escénico: Rdo. Hno. Juan Cuadras.	
Apuntador: Juan Carlos Martín	Esclavos y algunos soldados.

VSTOPNINA: 2 pesa in 1 peso.

ENTRADAS: Mayores \$ 2.—, Menores \$ 1.—.

Deseo gran éxito al

FESTIVAL de “LA VIDA ESPIRITUAL”

Un gran amigo de la Revista

JOSE FRATANTONI

Beseda v pozdrav.

1. Deklamacija: Slepca.

2. Moški zbor zapoje:
1. O mraku; 2. Oj Triglav moj
— Dirigira Ciril Kren.

3. Na dvorišču.

4. Kakor volk.

5. Dva gluha. Burka.

6. Španski ples.

7. Otroci kupujejo igrače.

8. Drama v 3 dejanjih:

A NUESTROS LECTORES Y AMIGOS

Os dirigimos otra vez nuestro pedido anual. Los gastos han subido tanto, que nos vemos obligados a la economía suprema. Por las crudas realidades que debemos publicar, al servicio a la verdad, hemos perdido algunos suscritores, lo que nos obliga a buscar nuevos, para poder mantener así el equilibrio.

Pero necesitamos también bienhechores, que contribuyan con sus donaciones para cubrir los gastos.

Con tal fin se realizará nuestro festival anual.

Es una misión apostólica que cumple nuestra Revista y por lo tanto dirigimos confiados nuestro pedido a todos que comprendéis el sublime deber de servir a la Verdad, Justicia y a la Iglesia de Dios.

LOS REFUGIADOS ESLOVENOS.

Unos centenares de ellos, de los que están en Italia, ya tienen todo listo para su viaje a Argentina. Dentro de 2 meses estarán aquí. Un centenar de ellos ha llegado ya.

ROJAKI IZ NOTRANJOSTI!
Kadar imate opravka v Buenos Airesu, se ustavite v

**HOTELU
“PACIFICO”**

kjer boste ceno in dobro
postreženi.
CHARCAS 769 - BUENOS AIRES

Lastnik:
ANTON BOJANOVIČ

VSA STAVBENA DELA
Dovodne in odvodne inštalacije
izvršuje

Luis Daneu
PERU 832 T. A. 34 - 3405

DRUŽINSKI DOGODEK. 17. septembra
je razveselil mlado druino Martin Gjorek-
Marija Fujs prvorojenček Ernesto Martin.

KROJAČNICA

Franc Meline

Najbolj vestno boste postreženi!
Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, T. A. 59-1356

DESPENSA

EMILIO GERMEK

— Se priporoča rojakom —
Rodríguez Peña 505

VILLA PROGRESO

DESPENSA

JUSTINA VUGA

Vidal 2602

T. A. 76 - 1220

SASTRERIA DE MEDIDA FINA

“GORICIA”

de **FRANCISCO LEBAN**

WARNES 2191

Buenos Aires

T. A. 59 - 9357

**FERETERIA - TRGOVINA Z
ŽELEZOM**

BARTOLOME FLOR

Velika izbira železnine, gradbene-
ga materijala, električnih potrebnih
Asunción 4602 U. T. 50-0724

**GRANDES ALMACENES
“CIUDAD DE MEXICO”**

FLORIDA esq. SARMIENTO

LOS CREDITOS MAS LIBERALES
SOLICITE SU CREDITO HOY MISMO

UNA NUEVA CAPILLA.
En el Colegio de las Hermanas Franciscanas en Paz Soldán 4924, que atienden la administración de nuestra Revista, fué inaugurada el 28 de sept. la capilla. Es una modesta habitación que servirá en adelante a Jesús Sacramentado como templo. Con una concurrencia bien numerosa se llevó a cabo el solemne acto de la primera misa, que se celebró en el colegio, llamando especial atención los grupos de los exalumnos y de las exalumnas que cantaron durante la misa.

ŠTANDREŽ. Častiljevega biseromašnika sta obiskala dva levičarska časnikarja in potem objavila njegovo sliko in nekatere izjave v listu Soca. Toda imenovani se s temi izjavami v "Soci" ne strinja in izjavlja v Slovenskem Primorcu, da je njegovo srce tam, kjer se spustujejo Bog, vera in narod v resnici in lojalnem postenju.

KANAL. 15. avg. je bila v Kanalu slovesnost svete birne. V najlepšem redu se je vršila slovesnost. Birno je sprejelo 200 otrok, med katerimi jih je bilo mnogo iz cone B. Kljub temu da je bilo mnogo groženj z druge strani, birne niso mogli preprečiti.

LOG PRI KANALU. Pred Beučarjevo hišo so letos zgradili lično kapelico. Kot žrtvi krvavega dogodka sta bila med vojno odpeljana v Nemčijo nedolžna Miha in Anton Beučar, ki se nista več vrnila. Ostala je doma samo sestra Marija, ki je to kapelico postavila v spomin bratoma, s slikami sv. Antona, sv. Mihela in Svetogorske Marije.

CELJE. Radi neugodnega javnega mnenja, ki vlada vsepovsod po Sloveniji proti "gradnji mladinske proge", so bili postavljeni na zatožno klop kapucini v Celju, češ da so širili govorice o nemoralnosti, ki vlada med mladino ki gradi progo Samac-Sarajevo. Poleg "prevzgoje v novega človeka" po komunističnem vzoru je tam dana mladini tudi vsa svoboda, da se "razživlja", kakor jo ženejo želje srca in mesa. Oblast je okrivila "proti ljudsko duhovščino", da si je take govorice ona izmislila. Zato so bili za toženi kapucini P. Salaj Lovrenc, P. Kerubin, gvardijan Ferk Ivan, P. Joahim, brat Jezernik. Na javni razpravi so skušali priti nemoralne očitke proti mladinski progi s tem, da so obdolžili ljubavni zvez nekatere menihe. Po poročilih uradnih listov je ljudstvo nato zahtevalo zaplembo samostana za "ljudske namene".

UMRL JE † KORPIČ LOVRENC, doma iz Cepinca, star 43 let. Kratka bolezen ga je 4. sept. poklicala v večnost, ne da bi Doma ima še stariša, 4 sestre in enega brata žive. Tukaj zapuščajo bratranca Viljema Korpič z ženo.

SEDAJ DOLOČUJE DAVKE LJUDSTVO

Na skupnih zborovanjih ima sosed nalog, da pove kolike dohodke je imel njegov sosed. Povzamemo poročilo iz Slov. Poročevalca (Ljubljana 30. avg.):

Finančni oddelek okrajnega ljudskega odbora Ljubljana - okolica je pozval na tekmovanje vse ostale finančne odseke okrajnih ljudskih odborov LR Slovenije v pravočasni in pravilni odmeri davka na dohodek za leto 1946. Zaključni termin tekmovanja je 30. septembra t. l., računajo pa, da se bo tekmovanje končalo že 10. septembra. Pogoji tekmovanja so: kateri okraj bo na najbolj demokratičen način odmeril davek; kateri okraj bo imel največ uspeha v odmeri davka; kateri okraj bo najbolj realno in brez pritiska pravično odmeril davek.

Sedaj tekmujeta Kranj in Ljubljana - okolica. Odmera davka se vrši na množičnih sestankih v navzočnosti vseh davčobveznikov. Po obsegu posestva in višini dohodka se določa davek, ki ga mora posameznik plačati. Vsak davčni zavezanec postavlja predloge, ostali navzoči davčni zavezanci, zastopniki množičnih organizacij in davčne komisije pa po pretresu predloga priznavajo ali odklanjajo predlog. Naravno je, da so ljudje, ki izkoriščajo te demokratične postope, da bi plačali manj, kakor bi dejansko

morali plačati. V glavnem so to bogati kmetje. Ljudstvo samo pomaga ljudski oblasti, da razkrinkava njihovo protiljudsko prizadevanje.

V nekaterih okrajih niso sestanki z davčnimi zavezanci privedli do pričakovane uspeha, ker so jih posamezni ljudski odbori slabo organizirali. Najboljši rezultat je pokazal okrajni ljudski odbor v Dolni Lenavi, ki je med prvimi končal tekmovanje v odmeri davka na dohodek.

LJUBLJANA. Zaprt je Henrik Krek, trgovec, brat dr. Mene Kreka. Za kaj so ga zaprli, tega poročilo ne pove. Zaprti so dr. Janez Fabijana, nekdanja teološke izkultete, hrisna preiskava je bila pri prof. Jakob Solarju bivšemu prof. Skočevu zavedov Sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. Zaprti so c. g. Kurveca, skolijskega arnarvarja, ki je popolnoma gnan. V kratkem bo proces proti cel vrsti duhovnikov, proti bratoma Kobiju, proti Maksu Lohu in proti Gestapovcem Dusi in Simonu.

PISMO IZ GORICE 8. avg.: Amerikanci so si rezerviran stanovanja. Čeprav se pripravljajo na odhod, mislijo menda priu nazaj. Saj pravijo vsi, da je Gorica najbolj ranljiva točka evropske potnike.

Pises, da jih pride iz Argentine 3000 domov. Naj je pridejo. Tisu, ki so tam pozabili moliti, se bodo doma znova naučili. V Jugoslaviji se gode čudne reči in jih šele sedaj doučujemo.

V **KINENBERKU** (proti komnu) so tudi našli tobo (nad kupijami), kjer je bil 202 mrtvin. Menda ni nič Lahov med njimi, temveč so zmetali naši rdečkarji svoje lastne brate in najboljše ljudi iz Krasa v lo jamo. Veliko jih še niso mogli spoznati, kdo so.

V **Lijaku** je sedaj velika reč. Namesto v nedejo k masi v Dorenberg gre vse ob nedejan na udarniško delo v Lijak, kjer suše močvirje, potem pa namakajo grla in plešejo. Tudi v **Kinenberku** se je v treh mesecih zelo spremenilo. Ljudje pravijo, da so se prevarali . . . Vse se počasi streznjuje. Nevoljni so ljudje, ker ne smejo nič nesti prodati v Gorico, kjer se vse bolje prodaja. Na "bloku" ljudem celo podpiate pregledajo in vse pretipajo, če kdo ne nese kake stvari ali kako pisanje ali kak časopis čez mejo.

ZABLJE. 2/8. Več ljudi je bilo zaprtih, ker so nesli tobak čez mejo. V nedejo gremo na Brezje in na Bled, če nam zajc poti ne preteče. Spet se je oglašil tifus. Vsak dan imamo auto Rdečega Kriza v vasi. Ima napisano: "Dar Društva Slovenk v Ameriki za pomoč Jugoslaviji". Imamo veliko sušo.

ŠOLSKI ŠTRAJK V ISTRI. Ker je bil v šoli ukinjen verouk, so v nekaterih vaseh stariši sklenili, da ne bojo pošiljali otrok v tako šolo.

ŠKOFIJE PRI TRSTU. Na mitingu 23. maja je prišla do izraza ljudska nevoľja, ker morajo ljudje prodati vse za drugi po slepih cenah, zadruga pa potem prodaja v Trst z 200 odstotnim dobičkom. Prodaja ljudem v Trst je strogo prepovedana.

NOVA MAŠA NA TIROLSKEM. Novo mašo je pel 4. aprila Alojz Šlova, doma iz Butanjeve pri Vrhniki. Vstopil je k cistercijanom in je dovršil študije letos v Samsu, kjer imajo sedaj hišo iz Stične pribežali slovenski cistercijani.

IZ CERKNEGA. Trg je med vojno mnogo trpel. Obnova se je sicer začela, pa je kar zastala. Letina ne obeta prida. Ozimna pšenica je radi dolge zime zelo

pomrznila, tako tudi drugi pridelki. Mnogo škode je naredila tudi še velika suša.

VREME. Župnika je obdolžila "Primorska Borba", list levičarske barve, da je oropal župno cerkev vsega inventarja in celo stresno opeko razprodal svojim pomagacem . . . Preiskava je pa nato ugotovila, da iz vremeske cerkve župnik ni izpustil nitie nega žebija in župnega imetja nič oškodoval, pač pa je po splošnem sklepu bila opuščena cerkva sv. Lovrenca na Vremskem Britofu, katere ne bodo več popravili. Župnik je shranil oltar, da se ne vniči, nekaj strešne opeke pa je razdelil med vojne pogorelece.

SPODNJA TREBILJA v Beneški Sloveniji. Umrli je župnik Jožef Durjava, nekdanj kaplan v Fojudi, nato v Sent Lenartu in pozneje 43 let v Strenjah.

ROVTE NAD LOGATCEM. Izreden dogodek je doživela ta župnija letos. 84 letni Janez Hladnik iz Rupe na Petkovcu, nekdanj kaplan v eCrknici, Polkovem Gradcu, vikar v Crnem vrhu nad Idrijo, nato župnik na Trebelnem in sedaj že 25 let župnik v Sent Vidu pri Stični in dekan dekanije Šmarje, je praznoval v krogu svojih sorodnikov biserno mašo. Ta odlični duhovnik je bil tudi znan v slovenskem gospodarstvu in politiki kot eden najbolj naprednih gospodarstvenikov in modrih politikov.

ŽUPNIK CIRIL JEGLIČ se je nevarno ponesrečil s kolesom. Na potu iz Logatca ga je povozilo motorno kolo. Sedaj priljubljeni duhovnik že spet vrši svoje delo med rovtarskimi verniki, ki obkokujejo 400 zgubljenih mož in fantov, poklanih po hudobiji v juniju 1945.

ODKRITJE NOVIH MNOŽIČNIH GROBOV. V bližini oGrice, v Koprivi in v Volčah, so odkrili dva množična grobova. V Koprivi je bilo v grobu 23 možkih in ena ženska, v Volčah pa 12 možkih in tri ženska trupla. Oblasti so odredile prevoz vseh trupel na goriško pokopališče zardi identifikacije.

NADALJEVANJE RAZPRAVE V LJUBLJANI. Na razpravi proti ing. Nagodetu, dr. Borisu Furlanu in ostalim v Ljubljani, je obtoženi Hribar izjavil, da bi Jugoslavija dobila Trst in Koroško, če bi imela podoben režim kot Grčija.

SMRTNE OBSODBE V LJUBLJANI

Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani je bila 20. julija zaključena razprava proti 12 jugoslovanskim beguncem, katere je javni tožilec obtožil vohunstvo za britansko FSS in terorističnih dejanj vzdolž jugoslovansko-avstrijske meje.

Na smrt z obešenjem je bil obsojen Ferdinand Sernec, na smrt z ustrelnitvijo pa so bili obtoženi Kotnik Ferdinand, Bratuš, Ramuš, Levičnik, Perko in Pestotnik. Ostali so bili obsojeni an zaporne kazni. Dvajset let je dobil Sinčič, Hojnik, 16 let Borman, 12 let pa Gruber.

V svojem zaključnem govoru je javni tožilec izjavil, da v taboriščih v britanskih in ameriških conah Avstrije in Nemčije "vežbajo begunce za teroristične akcije v Sloveniji in za vohunsko službo britanske protivohunske službe".

IZ KOPRA poročajo, da so jugoslovanske vojniške oblasti zasedle še ostali del koprškega semenišča. Vojaške oblasti so izjavile, da jim je tudi ta del, ki so ga še imeli semenišniki, nujno potreben za nastanitev častnikov.

IZ KOROŠKE: KOROŠKE KRONIKA se imenuje odlično urejevani list za koroške Slovence, ki ni političen, temveč samo cev, kateri ne simpatizirajo s komunizmom, finančno podpora pa dajejo za-

vezniki. Tako je sedaj postal Celovec zopet kulturno slovensko žarišče.

MLADI KOROTAN je priloga tednika Koroška Kronika, pisan za slovenske otroke.

SLOVENSKI VESTNIK pa se imenuje komunistično glasilo O. F., ki se vzdruže z denarjem iz Jugoslavije. Ta Koroško kroniko stalno napada.

POLITIČNE RAZMERE so zelo napete in pišejo grozilna pisma tistim, kateri imajo naročeno Koroško Kroniko.

SLOVENSKE ŠOLE na Koroškem. L. 1945 je bilo odločeno, da se bodo otroci učili v maternem jeziku in so tedaj bile otvorene slovenske šole. Seveda je ostalo marsikaj le pri besedi, vendar so se spet oživele slovenske šole. Primanjkuje pa učiteljev in učnih knjig, ker deželna vlada nič kaj ne hiti z izdajo šolskih knjig.

JUGOSLAVIJA IN BOLGARIJA. Po dogovoru, podpisanim med tema dvema državama, ki je predhodna poteza za popolno združitve, je Tito odpustil Bolgariji vso obvezno vojno odškodnino, ki znaša 25 milijonov dolarjev.

ŽUPNIK STUPICA IZ HINJ je umrl 22. junija v Kandiji v bolnici. Bil je zaprt več mesecev in ni mu bilo dovoljeno pošiljati nikakih stvari. Starček, ki je silno mnogo pretrpel pod nemškim preganjanjem, je jasno povedal, katere so pravice vere, cerkve in svobodne vesti, ker so ga pa ljudje tudi radi imeli, so sovražniki dvignili proti njemu obrekovanje, češ, da je zase vzel stvari poslane iz Amerike. Nasprotno pa je cela fara pričala, da je svetniški mož vse razdelil drugim in sam v skrajni bedi živel. Oblasti niso dovolile prevoza rajnega v Lipje (domača vas rajnega), češ, da je to nevarno za epidemijo.

MLAJE SO PODIRALI. Na Telovo je v navadi postavljati mlaje za procesijo. Ponoči so cerkvi sovražni ljudje podrli mlaje na več krajih, tako na Vrhniki, v Škofji Loki in Ratečah in drugod.

PROCESIJA V LJUBLJ. STOLNICE je bila odpovedana, ker je oblast zahtevala 80.000 din kot nadomestilo za škodo, ki bi radi prekinjenega prometa nastal v gospodarstvu. Škofija seveda tega denarja nima.

BRANILCI V RAZPRAVI proti "vohunski skupini Nagode-Furlan" v Ljubljani so na zatožni klopi. Jugoslovanske sodstvo je vpeljalo nov način pravnega postopka. Včasih je vsak toženec imel zagovornika, kateri je skušal zagovarjati obtoženca in tako pred sodnika postaviti tudi okoliščine, katere so govorile v prilog, po reku: "da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona". Sedaj se je že ponovil slučaj, da so prišli na zatožno klop sodni branilci, ker niso prav spolnili naloge, kakor jo hoče upeljati sodna praksa po novem. Za znano advokato dr. Ljubo Prenerjevo sta prišla sedaj na vrsto advokata dr. Ražem in dr. Ravnikar, ki sta si upala dokazovati da profesor Furlan ni bil tako velik zločinec, kakor ga dolži obtožnica. Ta način obrambe je v nasprotju s pridobitvami OF. Po novem je tudi zagovornik dolžan podpreti obtožnico. . . . Tudi po pravdi proti zagrebškemu nadškofu Stepincu, je moral njegov zagovornik dr. Šumanovič na naglo in skrivaj čez mejo, če ne bi bilo po njem.

NOVO MESTO. Veliko razburjenja je zbudila pravda proti ŠKOCJANSKEMU KAPLANU č. g. Viktor Perkotu, obtoženemu, da je navajal ljudi k sabotiranju

in da je širil lažipropagando in da je grdo klevetal najvišje oblasti. Posebno pozornost so sodniki obrnili nekaterim starim pogreškom tega duhovnika. Njegova krivda je tudi v tem, ker ni hodil na sestanke aktivistov in je celo trdil da tam samo lažejo in da se ne bodo mogli dolgo obdržati. . . . Obsojen je bil na 5 let.

DR. MIKUŽ METOD je tudi prišel v nemilost. Ta vneti partizanski duhovnik je začel postajati skeptičen in jen ek dan glasno povedal: "Potapljam se, toda moramo naprej, ker nazaj ne moremo". OZNA ga je zato poslala v samoto, da je imel priliko premisliti trezno, kaj je pametno govoriti in o čem je bolje molčati.

ZLATO MAŠO pojeta letos kapucina O. Marko Fišer, gvardjan v Krškem in Ladislav Hazemali v Ptuj.

Zaprti so kapucini Avgust Cijan, Dionizij Pristovnik, Ilija Boral in Ignacij Cafuk.

SVETA TROJICA NAD CERKNICO. Iz Amerike so dobri rojaki poslali 10.000 Din za popravilo cerkve.

La peregrinación anual eslovena a Nueva Pompeya se realizará el 26 de octubre a las 15.30 h.

POČITNIŠKE KOLONIJE. V Sloveniji je bilo organiziranih 71 počitniških kolonij, v katerih je bilo deležnih komunistične prevzgoje 13560 otrok. Posebna pozornost je bila posvečena otrokom iz Primorske in Trsta.

OGROMNA INDUSTRIJA. V gradnji so dela treh največjih industrijskih podjetij v Sloveniji. "Litostroj" v Ljubljani bo največja metalurgična tovarna na Balkanu. Pod streho bo imela 10.000 kvadratnih metrov. V Mariboru bo osredotočeno največje delo v podjetju "Mariborski otok", največja električna centrala, v Strnišču pri Ptuj bo največja tovarna aluminija. To vse je izvrševanje petletke.

V MARIBORU SO BILI OBSOJENI so obtoženci Sernečeve "Matjaževe vojske". Obsojeni so bili: PAJEK IVO iz Leh na 12 let odvzema prostosti s prisilnim delom in 3 leta izgube političnih pravic; KORES IVAN, gostilničar v Puščavi, na smrt z ustreliitvijo, ter na zaplembo celotnega premoženja; KORES Ljudmila, njega žena, na 1 leto odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo političnih pravic za dobo enega leta in na zaplembo celotnega premoženja; ČRESNIK JAKOB in ČRESNIK JULIJANA iz Činžata na 5 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo političnih pravic za dobo dveh let in na zaplembo celotnega premoženja; VIVOD SIMON in njegova hči VIVOD MARIJA iz Oplotnice, HAUC ANDREJ, HAUC TEREZIJA iz Sladkega Vrha, KAJZER MARIJA in GROZNIK MARIJA iz Bresternice na 2 leti odvzema prostosti s prisilnim delom ter na izgubo političnih

pravic za dobo enega leta; VIVOD Simon, HAUC Andrej in HAUC Terezija tudi na zaplembo celotnega premoženja; VIVOD JOZE na 1 leto odvzema prostosti s prisilnim delom in izgubo političnih pravic za dobo enega leta; MAROLT IVAN in OBLAK IVAN, župnik pri sv. Lovrencu na Pohorju, na 7 let odvzema prostosti s prisilnim delom in na izgubo političnih pravic za dobo treh let.

BREŽICE. Piše prijatelj. Zvem, da nameravaš priti domov. Pač ne vem kaj bi mi bilo v večje veselje kot če bi Tebe srečal v naši vasi. Pa vendar se mi zdi še pre zgodaj, posebno če bi ne mogel priti z gotovimi papirji za povratek.

KOJSKO. 15/9 je slavil č. g. župnik Ferjančič srebrno mašo. Bil je preje zelo vnet za OF, ob svoji slovesnosti je pa zelo ostro bičal gonjo proti duhovnikom, čeprav niso bili narodni izdajalci in med primorsko duhovščino ni bilo nobenega.

GORICA. Krompir je bil v avg. po 40 lir, drva po 800 stot. Tržačani hodijo kuovat vsak les za drva in gradnjo in plačajo tudi po 1000 lir stot.

MALO SEMENIŠČE je pozvalo mladenče za vstop. Sprejem lahko prosijo z dovršeno ljudsko šolo in sprejemnim izpitom na slovenski gimnaziji v Trstu ali Gorici. Poseben pripravi tečaj za interese se je vršil tudi v Tomaju. Aiozijevišče bo tudi poslovalo v novem šolskem letu.

TOLMIN. Po vseh važnejših krajih cone B se vrše "festivali dela". Ob tej priliki poskrbi oblast, da je na razpolago v izobilju vsakršne dobre jedi in pijače, toda ljudje denarja nimajo in senič kaj ne morejo navdušiti med tem ko povabljenici iz cone A, ki so prišli s polnimi žepi, navdušeno hvalijo dobrote, katere uživajo.

ČEPOVAN. Podobno narodno slavo se je vršilo 3/8 v Čepovanu, kjer je tudi bilo na ponudbo izobilje vsega, toda domačini niso imeli denarja pač pa so prišli z njim dobro založeni iz cone A.

SPODNJA IDRIJA. 27. jul. zvečer je bil aretiran in odpeljan v Idrijo č. g. Ludvik Likar, župnik. Teden kasneje so ga odpeljali v Ljubljano. Aretiran je bil na denunciacijo neke družine. Bil je vsem zelo priljubljen in znan kot velik narodnjak. Tudi na Primorsko je že segla "nova linija" proti duhovščini, katero je napovedal Kardelj.

OGLEJ. Bogoskrunci so vlomili v bazično in so 8 augusta odnesli mnogo dragocenih predmetov, posebno svete posode. Zlate ni bilo nobene toda zadovoljili so se s srebrnimi. Hostije so pustili na oltarju, tako da jih vsaj niso zaničljivo razmetali.

IDRIJA OB BAČI. Neznano kam je zginil lazarist, misijonar Čarga, ki je imel novo mašo 1941. Delal je zbirko za misijone na Kitajskem. Po nekaj dneh se je zvedelo, da je bil odpeljan v cono A in da bo v kratkem odpotoval na Kitajsko.

V TABORIŠČE SENIGAGLIA je prišlo 14 partizanov, ki so pobegnili iz Jugoslavije. Med njimi so štirje Slovenci, ostali so Hrvatje in Srbi in jih bodo predvidoma po vrnitvi poveljnika taborišča poslali v Fermo odnosno v Iesi. Nekateri so pobegnili iz IGA, kjer sedaj grade veliko kaznilnico. Pravijo, da je v Mariboru zaprtih 3—4000 ljudi, v Kočevju prav toliko. Veliko taborišče —kazenško— grade tudi v Teharjih pri Celju. Zaprtih je poleg "reakcionarjev" tudi veliko pristašev OF. Govore o težkih razmerah doma.

VIGESIMO QUINTO CAPITULO

A la mañana siguiente, Iztok deseó volver, inmediatamente con todo su ejército a Toper. Llamó a los jefes a un consejo. Pero aún antes lo rodeó el embravecido gentío exigiéndole el ataque contra Bizancio. Iztok comprendió enseguida que le sería imposible acallar los deseos de la muchedumbre. Con gran elocuencia apenas logró que el pueblo se aquietara y aceptara su proposición:

—“¡La caballería regresa! No puede actuar entre los abismos y bosques donde se ocultan los bizantinos. Por eso, que la infantería prosiga sola su marcha hacia el botín, que aprese a los esclavos, saquee todo ganado, luego que vuelva a Toper para que retornemos a nuestro hogar! El invierno es clemente, el camino que atraviesa el Hma todavía no estará bloqueado por la nieve; si invernamos aquí, el Déspota podría reunir sus ejércitos; esto no nos atemoriza, pero nuestro espléndido botín sólo serviría para coartar nuestras acciones, y perderíamos todo cuanto hasta ahora conseguimos.”

Esto satisfizo al pueblo. La infantería se separó de los jinetes y se dispersó por bosques y aldeas. En tanto Iztok bajó a Toper a esperar a Irene y Liubíniza. Como jefes de la infantería designó al anto Villenez y al esloveno Jarozir. Enérgicamente les encomendó impedir que el ejército se disgregara. Aunque suponía que los bizantinos no podrían reunir en seguida un nuevo ejército, exigía que le comunicaran todo cuanto sucediera desde el día siguiente, y que dentro de los catorce días volvieran a Toper.

Cuando Iztok partió al frente de sus jinetes, saludado y aclamado por todos los guerreros, lo abatió una gran congoja. Se lanzó al galope separándose del ejército. Durante esos instantes ni siquiera la compañía de Rado lo complacía.

Cuando la tropilla quedó alejada tras él, soltó las riendas, se quitó el yelmo y pensó.

—“¡De excesivas alegrías me habéis colmado, dioses! ¡Demasiadas! ¡Sed indulgentes!”

Se aterrorizó al pensar que ahora se dirigía hacia allá, donde alcanzaría lo más querido, a Irene.

—“¡Pedónenme! ¡Permitidme solo esto más: a ella! Entonces estará colmada la medida. Luego podéis hacer de mí lo que queréis, estoy preparado!”

Pero en su corazón aún levantó su cabeza una verpiente silbadora.

—“¿A qué ese temor? ¿Acaso fué en verdad que vencieron los dioses? ¿Qué es Perún? ¿Qué Svetovit? ¡Tu mano venció... tu prudencia guió a los ejércitos! ¿Quién salvó a Irene? ¿Perún, Svetovit, las hadas? Ella los desprecia y no les eleva sacrificios! ¿Quién la salvó? ¿Cristo? ¿Su Dios? ¿Para que la obtengas tú... bárbaro? ¡Oh, nunca!”

“Y sin embargo ella cree en Cristo y alaba y ruega a Cristo para sí y para mí, para mí que abaté a tantos cristianos. ¿Y si su Cristo se enoja conmigo y me arrebató a Irene cuando alargue los brazos para abrazar su cuello?...”

El temor se adueñó del héroe, ese corazón que no conocía el temor en medio de las más feroces batallas, se estremecía y temblaba.

—“Oh, Dioses, oh Criso, perdónenme, tengan piedad de mí!”

Cerró los ojos para no ver las sombras que como fantasmas enviados por Perún o por Cristo se acercaban a él desde el cielo. Pero entonces entre las sombras se destacó Irene, con la fe en los ojos, alegre esperanza en el rostro, el amor en el corazón: sus labios sonreían a sus dudas. Como en alguna otra ocasión, una voz resonó en su pecho:

—“¡Cree, Iztok, cree en la verdad y el amor de Cristo llene tu corazón!”

El galopar de los caballos pareció despertarlo de los sueños. La caballería había alcanzado al pensativo vóvoda.

—“¡No medites más, Iztok! ¡Dentro de unos días serán nuestras bodas! Y si no las encontramos, iremos a Salónica! ¡Por los dioses!”

Ebrio de felicidad, Rado se volvió hacia Iztok.

El hijo de Svarun tiró las riendas con mano firme; volvió a ponerse el yelmo, como si quisiera proteger su cabeza de los pensamientos cargados de preocupaciones, y comenzó a hablar con Rado sobre la fiesta nupcial, la boda.

Cuando Iztok y sus fuerzas llegaron ante Toper, surgieron de las gargantas y la espesura las jovencitas, los pastores y los muchachos que guardaban el botín y los prisioneros. El primer día no amenazó el Svarunetz ni con los ojos ni con la palabra. Permitió plena libertad al enardecido populacho, para que festejara sin límites, que bailaran y bebieran cuanto quisieran; comieron y cantaron hasta quedar rendidos de cansancio. Pero al segundo día se dejó oír su severa palabra. Llevó al populacho a una estrecha garganta y les encomendó rudos trabajos. Los carpinteros hachaban madera y preparaban toscas carretas para transportar los cereales. Otros preparaban yugos para los bueyes, algunos cortaban mimbre y tejían canastos, para cargar con ellos a los caballos y bueyes y llenarlos del botín recogido por el ejército en sus saqueos a toda la Tracia. Envio a los pastores a los bosques con guadañas para cortar el pasto y hacer con él duras gavillas. Porque sabía que durante el regreso el ganado tendría que soportar hambre al atravesar las regiones saqueadas, abandonadas e incendiadas.

Ordenó a los soldados preparar las provisiones, limpiar las armas, afilar las hachas, aguzar las flechas. En las caballerizas de Rustik hallaron un depósito de herraduras. Los herreros herraron los caballos, que no estaban acostumbrados a andar con las patas desnudas sobre los duros caminos.

A las muchachas les encomendó el cuidado de los heridos y la preparación de la comida para el ejército. Los esclavos desgranaron la cebada y el trigo, y lo molían en morteros, las jóvenes cocían galletas y las colocaban en canastos como comestible para el largo viaje.

Durante unos días todos se movían como si no estuvieran en tierras extrañas sino en el hogar, en las aldeas eslovenas y antas.

Iztok buscó la pretoría y preparó en el castillo habitaciones para Irene. Ordenó limpiar el foro de huellas de lucha y de sangre, sepultar los cadáveres en profundos fosos, tras la ciudad.

Cuando todo estuvo en orden, todo preparado, para la llegada de ella, Iztok comenzó a frecuentar el puerto. Desde allí contemplaba el hormigueo de hombres empeñados en sus trabajos que circundaba a la ciudad, y sonreía satisfecho.

—“¡Como un déspota!”, pensó y enseguida volvióse a todos lados. Temió solamente al pensamiento, temió que saliera de su mente y se dispersara como una chispa entre el pueblo.

—“¡Sólo por ella!”, se aseguró en voz alta. “Por tí, Irene, para que tu corazón no sienta pavor de los horrores de la guerra, para que no se levante la vergüenza en tu alma y para que tú, cortesana, no llores al encontrarte entre

los bárbaros. Te saludarán guerreros, tales como no los tiene Bizancio, te saludarán como los palatinos saludan a Teodora cuando va al Campo. ¡Y Epafrodit! ¡Mehercle!, dirás, ¡No gasté en vano los bizantinos de oro! Cómo brillará tu ojo cuando veas mi ejército y mi pueblo. Y este ejército y este pueblo realizó su venganza, venganza cruel, y aún la seguirá cumpliendo, contra Bizancio, contra el culpable y desagrado que te selló tu muerte. Venganza, Epafrodit, también para tí, también por tu sufrimiento."

Pasó una semana.

La inquietud carcomía a Rado, las sombras cubrían el rostro de Iztok.

—“¡Dioses,” rogaba Iztok, “dioses, sed indulgentes! ¡Cristo, guárdala!”

El mar se despertó cubriéndose de inquietas olas.

Rado sacrificaba continuamente corderos, encendiendo frecuentemente fogatas como ofrendas a Devana y a las hadas. Se llegaba al mar y observaba su superficie, arrojando aceite a sus olas para tranquilizarlo, echaba a su seno alimentos partidos para los peces, para tranquilizar la tempestad que amenazaba.

—“¡No vendrán por el mar, Iztok; vendrán por tierra!”

Tomó un caballo que pacía, y sin silla, se lanzó al galope hacia Salónica. Pero se volvió en busca de Iztok, urgiéndole:

—“¡Ven! ¡Debemos ir a Salónica! ¡A buscar a Liubíniza, a Irene! ¡Oh, Radován! ¡Se embriagó! ¡Habló de más, tal vez traicionó! ¡Juglar, te mataré, por Perún, no te perdonaré!”

Las jovencitas paseaban de dos en dos, observando a los héroes que tristes se asomaban al atalaya; caminaban por los muros, se sentaban junto a la ribera a la puesta del sol. Se detenían y murmuraban: “A buscarla! ¡Héroe, salva a la esposa! ¡Para qué tenéis ejércitos? ¡Para qué la fuerza? ¡A Salónica!”

—“¡Contra Salónica!” Murmuraban los soldados a quienes los lastimaba la tristeza de Iztok, a quien tanto querían, que habrían aceptado luchar diez contra cien enemigos si fuera necesario para ayudar al jefe.

El octavo día los jóvenes recibieron mucho botín del recogido últimamente por el ejército. Un mensajero transmitió a Iztok las palabras de Villenez y Jarozir. En ninguna parte resistencia, en ninguna parte estaban los bizantinos.

Aún los fuertes se entregaban sin lucha y sus guarniciones huían.

—“¡Sed indulgentes, dioses!”

Iztok se sintió inquieto ante tan felices noticias.

Entonces fue cuando Rado gritó desde la atalaya:

—“¡Una nave! ¡Una nave!”

Iztok se apresuró a llegar a los muros. El sol crepuscular derramaba oro sobre las palpitantes alas y lejos en el horizonte se perfilaba en verdad una nave como alas blancas doradas por la luz.

—“¡La nave!” repitió Iztok.

—“¡Llegan!”, exclamó Rado estrechando la mano de Iztok.

En esos instantes, los dos heroicos corazones se inquietaron en los valientes pechos como los de una jovencita cuando oye los pasos de su amado. Los labios callaron, el mundo no existió, desapareció el ejército, desapareció la lucha realizada, callaron los gritos de gloria, todo se extinguió ante ellas, todo se hundió en la profundidad del mar. Sólo un pensamiento, sólo un deseo, un sólo amor tenía lugar en sus corazones. Las almas se prendieron de las blancas alas que se posaban sobre las olas. Si se acunaba la nave, si daba vuelta hacia la derecha, si se ladeaba a la izquierda, se estremecían los valientes. El cuerpo temblaba, la mano se alargaba sola hacia la lejanía, temblando e invitando: ¡Venid, palomitas! ¡Venid, avecillas!

Las blancas alas del mar poco a poco crecían. El mar susurraba en la costa, turbado por la brisa del sur, como presintiendo cuánta felicidad llevaba sobre sus olas. La fuerza del viento aumentaba, y se oía su murmullo en el bosque, las velas se hinchaban, mientras la nave volaba hacia la costa.

Entonces se despertó Iztok. Bajó del atalaya, y tras él Rado.

—“¡Soldados, al foro! ¡Llegan, ya llegan!”

De boca en boca corrió el llamado, despertó de entusiasmo el fuerte. Los caballos relinchaban, las jovencitas abandonaron los corderos sobre el fuego y corrieron a la ribera, el populacho gitaba lanzándose a la costa.

La roja y dorada bola del sol tocó el mar, las olas temblaban en oro y trazaron a Irene y a Liubíniza tapices de luz sobre el camino de agua. Los yelmos y los escudos centellearon, los jinetes tomaron la calle que llevaba del foro al puerto.

—“¡Preparen una fogata sobre la atalaya!”

Así lo había indicado Iztok a Radován que haría, para que pudieran llegar tranquilos al puerto.

El sol se mostró una vez más, asombrado, sobre el mar, luego desapareció. En las sombras, ardió sobre la torre un fuego rojo que iluminó la ciudad y el mar.

En la nave iluminó una antorcha, describió un arco y cayó al mar. Tras ella la segunda y la tercera!

—“¡Llegan, es él, Epafrodit, Irene, oh dioses!”

Iztok se sintió tan lleno de emoción que tembló la mano que sostenía su espada.

—“¡Antorchas! ¡Prendan hogueras!”

Algunos jóvenes corrieron hasta donde se hallaban amontonadas las ramas y leñas, y prepararon altas piras. Otros trajeron fuego con el cual encendían las fogatas, junto al camino y en el foro.

Como si la tempestuosa inquietud de Iztok se expandiera sobre todo el pueblo, así, todos los soldados, las jovencitas, el populacho, estaban llenos de confusión. Los jóvenes formaron rueda, con sus vestidos sencillos. Las antorchas y hogueras las iluminaban con brillo siempre mayor a medida que se iba oscureciendo, como si las hadas del mar hubieran salido de las olas para llevar la alegría a la playa.

Cuando la luz de los fuegos alcanzó la nave, se acalló el murmullo y se silenciaron las voces; miles de ojos se abrieron hacia el velero hermoso, que altivo y asombrosamente rápido se acercaba a la costa. Se vio cómo se movían las sombras sobre cubierta, en las arboladuras, cómo se izaban y bajaban las velas, movidas por los marineros. Los golpes de los remos se oyeron y los finos oídos pudieron oír los golpes de la cítara de Radován.

Entonces va no pudo contenerse la multitud. Gritó y se exaltó de tal modo que sus voces se extendieron por el mar.

Muy cerca de la costa se detuvo la nave. Las cadenas chirriaron, el ancla se hundió en el agua, asegurando el barco al fondo del mar. Desde cubierta bajaron un bote, cavó una escalerilla y por ella se deslizaron las sombras desapareciendo en la barca.

(Continuará.)

**V NOVO POMPEJO K ROŽENVENSKI
MARII BOMO POROMALI 26. OKTOBRA.
ZAČETEK BO OB 15.30 URI.**

Vsa vozila ki gredo v Novo Pompejo ali na Puente Alsina (Urihuru), pustijo pred cerkvijo ali blizu nje.
Prinesite s seboj romarske knjižice.

NEKAJ ZA STARIŠE

Več kakor telesna dela usmiljenja so vredna duhovna dela usmiljenja. Nevedne učiti, grešnike svariti — to je sicer v prvi vrsti dolžnost in poklic duhovnikov. Toda ti ne pridejo in ne morejo priti toliko v stik z ljudmi, kakor navaden človek, ki živi med svetom. Pa je tudi tako, da danes opomin ali opozorilo preprostega človeka dostikrat več izda, kakor svarilo duhovnikovo. Izdaten pripomoček, ki z njim izkazujemo duhovne dobrote bližnjemu, je danes zlasti tiskana beseda. Podpirajmo dober tisk, priporočljive časopise, koristne knjige. Če bi apostol Pavel danes prišel na svet, bi ustanovil najprej tiskarno, bi pisal knjige in časopise, pa bi jih širil med ljudi. Bodimo apostoli dobrega tiska!

Moški spol naj udeležuje svojo ljubezen do bližnjega tam, kjer je treba večjega poguma, večjih telesnih žrtev. Misijonsko delo v tujini, ki se ga sicer udeležuje tudi ženstvo, je vendarle povečini v rokah misijonarjev. Iti med poganske rodove za misijonarja, se pravi, iz ljubezni do Boga in do neumrljivih duš žrtvovati vse, kar je človeku na zemlji drago in ljubo; zapustiti domačo hišo in družino, znance in prijatelje; odpovedati se vsem udobnostim, sprejeti vse nepravilne nezdruživega podnebja, pomanjkanja, bede, neznosne vročine, skromnega stanovanja itd. To je junaštvo iz ljubezni do bližnjega, ki zasluži občudovanje.

Komu ni znan P. Damian, ki se je bil popolnoma posvetil skrbi gobavcev na otoku Malokail! Skrbel je za 720 takih nesrečnežev, ki so za vedno ločeni od drugih ljudi, skrbel zlasti za dušno tolažbo. Mnogo pogancev je pridobil za Kristusa vprav vsled nesebične ljubezni do njih.

In koliko je takih mož, ki širši svet zanje nič ne ve; zapisani so v knjigi večnega življenja kot vzorniki karitativnega dela, kot junaki ljubezni krščanske.

Moški imajo in vodijo Vincencijeve družbe, ki po njih nesebično in brez šuma lajšajo bedo siromakov ter osuše marsikatero solzo skritim trpinom in nesrečnežem, da tako posnemajo svojega vzornika sv. Vincencija Pavelskega, ki je v enaki meri pomagal nevednemu ljudstvu, zanemarjenim kaznjencem, padlim ženskam, betežnim starčkom in nebolnim otrokom.

Junaška ljubezen je vrhunec karitativnosti, ki jo občudujemo pri moških v slučajih smrtne nevarnosti. L. 1889. 30. januarja ob petih zjutraj je naletel španski parnik "Remus" na skaline v Filipinskih vodah. Sredi splošne zmešnjave in smrtnega strahu je ohranil hladno kri edino jezuit P. Pavel Revmond. Ni mislil na svojo rešitev, marveč kako bi drugim pomagal, da se rešijo. Klicali so ga, naj stoji v rešilni čoln. Hvaležno je odklonil porudbo z zatrditvijo, da ne zapusti ladje, dokler niso vsi rešeni. Klečeč na krovu, se je opreznil v valove, ko se je ladja potopila. Misijonski brat Julij Dorado iz frančiškanskega reda se je nahajal v rešilnem čolnu, ko so se čuli obupni klici potapljačevega se potnika, ki se je krčevito oklepal nekega zaboja. "Rešite ga", prosil misijonar. "Ne gre več: bi se čoln potopil!" — je bil soglasen odgovor vseh. "Če je tako, naj dobi moj prostor," pravi misijonar in se spusti v vodo. Postal je žrtev plemenite ljubezni. Sopotnik je bil rešen. ("Kath. Miss." 1889, 224.)

Podobno se je zgodilo tudi na največji ladji sveta, na "Titaniku", ki se je potopila, zadeta od ledene gore, na belo nedeljo o polnoči 1. 1912., kmalu potem, ko je zapustila pristanišče Southampton na Angleškem. Cela

armada ljudi (nad 1500) je našla hladen grob v valovih. Trije katoliški duhovniki (Anglež Byles, Rus Jos. Mantvila in Bavarec J. Pernschitz) so tolažili vernike na zadnji poti pred božjega Sodnika, z njimi molili in jim dajali sv. odvezo.

OB BOLNIŠKI POSTELJI.

Ljubezen do bližnjega se najlepše udeležuje ob bolniški posteli. Ni ga lepšega in plemenitejšega poklica, kakor izvrševati službo angela ob strani zapuščenega in nesrečnega bolnika. Kdor hoče rasti v tičednosti, potrebuje pomoči, ki mu jo daje krepka volja in milost božja. Junaki in junakinje v tem poslu morajo pa biti ne le v pomoč bolnikom, marveč tudi svečeniki in svečenice ljubezni, ki zna lečiti tudi duše. Taka ljubezen se razvije samo v človeku, ki se oprime te službe z veliko, junaško voljo; taka ljubezen do bolnikov zahteva dokaj samovzgoje in samozatajevanja. Samovzgoja v karitativnem delu spada k pravi oliki popolnega človeka, moža, ki se bo pa v tem oziru vedno lahko učil od ženstva; kajti "karitas" ne žanje vedno plačila, marveč največkrat nezadovoljstvo, čmernost, brezbriznost, surovost. Toda vprav v prenašanju tega plačila se izpričuje izšolana volja, lastna zmaga. Prenášati čmerne ljudi, tolažiti jih, pomirjevati, obzirno z njimi ravnati, izpreobračati jih in spravljati z Bogom, to vse zahteva požrtvovalno in nesebično ljubezen, ki pozablja nase in ne gleda na zemeljski dobiček.

Ne moremo zanikati, da tudi v takih primerih krščanska žena prvači s svojo junaško požrtvovalnostjo. Pojdimo v duhu v hiše trpljenja in mukepolnih vzdihov, v hiše, kjer nam je na vpogled vsakojaka človeška bolest in gorje: v bolnišnice in norišnice in sirotišnice! Kdo se zavzema (poleg zdravnikov) z občudovano ljubeznijo in potrpežljivostjo in človeško bedo, kdo čuva, tolaži nesrečne bolestinike noč in dan? Kdo lajša gorje obupanim ranjencem, neozdravljivim revežem po cele mesece, cela leta? Kdo jim daje poleg telesne olajšave zlasti duševnega leka? Kdo vliva v njih dušo balzam tolažbe, kdo jim užiga iskro upanja, kdo dviga njih misli in želje k Bogu? Kdo opozarja obupane in v srcu razdvojene, na telesu pa onemogle reveže, naj se zaupno obračajo k Onemu, ki ima moč, zdraviti dušne in telesne rane, ki lahko še danes zakliče: "Zaupaj, sin (hči), odpuščeni so tvoji grehi!" — Ali ne izvršujejo teh del usmiljenja angeli v človeški podobi: usmiljene sestre sv. Vincencija Pavelskega jih imenujemo!

In te usmiljenke, ali nimajo tudi nešteto posnemovalk v ženstvu, ki živi med svetom, četudi nima redovniške obleke! Kdo zna tako nežno tolažiti, kakor dobra žena? Kdo more bolnika tako rahlo prekladati, kot ženska roka? Kdo more tako sočutno izpirati in obvezovati rane, kakor ženska spretnost? Kdo more tako vztrajno čuti pri bolniku, kakor ženska požrtvovalnost?

Vse te občudovane vrline imajo svoj vir v ljubezni do Boga; kjer te ni, ne moremo pričakovati prave ljubezni do bližnjega, še manj požrtvovalne in vztrajne ljubezni do bolnikov. To ljubezen pa zahtevali vsi res plemeniti strežniki in strežnice bolnikov pri Jezusu v najsv. Zakramentu.

L. 1901. je razpustila francoska vlada vse redovne naselbine. V mestu Rheimsu (tako pripoveduje kardinal Langénieux, † 1904) se je pripetilo tole: V bolnišnici, ki je ustanovljena samo za bolnike z ostudnimi in nevarnimi ranami, so stregle redovnice; a nje je bila vlada pozabila in jih ni pregnala. Nekoč pride več

odličnih mestnih svetovalcev v bolnišnico, da si jo ogledajo in da sestavijo poročilo na vlado. Prednica pelje moče v prvo dvorano, kjer so ležali bolniki z obrazi, razjedenimi od raka. Obiskovalcem se je videlo na prvi pogled, da jim je bivanje v tem ozračju neljubo. Prednica jih odvede brž v drugo dvorano, kjer so bili priče še hujših bolezni. Takoj so imeli robce v roki in jih tiščali na obrazi. Hitro je šlo od dvorane do dvorane. Ko so se poslavljali, so bili vsi blede in molčeči. Eden si vendar upa izpregovoriti in vpraša: "Sestra prednica, koliko časa ste že tukaj?" Odgovor: "40 let." "Povejte mi vendar, odkod dobivate moč, da morete vztrajati?" — Brez strahu in naravnost pove redovnica: "V sv. obhajilu, ki ga vsak dan prejemo, dobivamo dovolj moči, da vztrajamo. Če bi ne imele sv. Rešnjega Telesa in sv. obhajila, bi ne mogla nobena vztrajati."

Drugo sredstvo, ki daje pogum, vztrajnost in dobro voljo bolniškim strežnikom in strežnicam, je obljuba Kristusova, s katero jim je zagotovljeno obilno plačilo pri Bogu. Tiste, ki se izkazujejo kot dobrotniki človeštva in zlasti bolnikov, bo božji Sodnik očitno pohvalil in povabil na sodni dan k sebi, rekoč: "Pridite oblagodarjeni mojega Očeta in polastite se kraljestva, ki vam je pripravljeno od začetka; zakaj bolan sem bil, pa ste me obiskali..." (Mat. 25, 36.)

Sv. Filip Neri imenuje bolniško sobo "zlat rudnik", ker si tu človek z obiskovanjem in tolaženjem bolnika nabira bogatih zakladov za nebesa.

Tolažba bodi pa taka, da bo bolnika res duševno dvignila. Kaj pomaga vzdihovanje, kaj prazno besedičenje, ki je le znak hladnega srca in brezčutne zunanjosti! Povej bolniku, da Bog ve za njegovo boleost, da je božja modrost in previdnost pripustila to trpljenje iz najboljšega namena, ki je pa človeku večinoma prikrit.

Opozori bolnika na trpečega Zveličarja, ki je klical: "Tvoja volja naj se zgodi!" — Hvaležnost naj kipi iz srca boleestnikovega tudi za trpljenje, ki je božji dar, kakor vse, kar pride iz rok božjih. "Hvala Bogu!" izrečena v bolezni, pri Bogu veliko več velja, kot pesem zahvalnica v zdravih dneh. Kaži bolniku zglede čudovite potrpežljivosti: Sv. Lidvina ni zapustila bolniške postelje 33 let in je neizmerno trpela; a v vdanosti si je služila in zaslužila nebesa. Bolnik naj molji s sv. Avguštinom: "Gospod, tukaj žgi in sekaj, da le v večnosti prizanesesh!"

Vsa nežna skrb ženskega srca v postrežbi bolnikov pa dobiva svoj blažilni blagoslov v tolažilnih sv. vere. Kaj pomaga ves trud za telo, če bi se pri tem zamegarili sv. zakramenti, kar se žal — le premnogokrat pripeti. Že z ozirom na zdravstvo bi bilo nespatmetno, če bi kdo hotel zanemarjati pomočke zveličanja, sv. zakramente. Razum nam pove, da je mirna vest varna podlaga za ozdravljenje. Ali smrtni strah ne bo izgubil skoraj vse ostrine, če bolnik ve, da se je s svojim ljubim Bogom in Sodnikom spravil? Poleg tega je pa zakrament maziljenja postavljen zato, da podeli bolniku tudi telesno zdravje, če je dobro za njegovo dušo. "Ako je kdo bolan med vami, naj pošlje po duhovnike sv. Cerkve; ti naj molijo nad njim in naj ga mazilijo s sv. oljem v imenu Gospodovem. In verna molitev bo otela bolnika in Gospod mu bo pomagal, in če je v grehih, mu bodo odpuščeni." (Jak. 5, 14, 15.) To so besede sv. pisma, ki pričajo, kako obilne milosti deli bolniku sv. poslednje olje.

Nežna skrb in ljubezen do bolnika stori vse, da mu olajša trpljenje, da pomaga in da tolaži trpečega. Ta skrb tvori častno poglavje v zgodovini ženskega samaritanskega delovanja.

KMEČKO DEKLE iz ljubljanske okolice piše prijateljici med drugim: "O sv. Rešnjem Telesu smo imeli procesijo še posebej slovesno, bile so narodne noše, kakih 20 deklet, iz naše vasi jih je bilo 7. Bilo je lepo vreme in tako je bilo vse v redu, le na šoli ni nič več sveč, odkar je svoboda in tudi učiteljstvo nič več ne vodi otrok v procesiji. Vodi jo jih kar navadna dekleta. Samo ljudi ni bilo veliko v procesiji, ker so morali v službe. Na binkoštno nedeljo smo imeli prvo sv. obhajilo, bilo je zelo lepo. Vseh prvobornjancev je bilo na Brezovici 33, v Notranjih Goricah pa 28. Procesije sv. Rešnjega Telesa se pa niso vršile v Ljubljani in na Viču, tudi ne zaradi prometa, da država ni toliko oškodovana. Na Rakovniku se je namreč vršila običajna procesija 25. maja, ker je bilo toliko ljudstva, so pa ohlasti branile procesijo, pa je ljudstvo vseeno zahtevalo, in tako je bila država oškodovana za ogromno vsoto in sedaj bo ljudstvo plačevalo ali pa Salezijanci to vsoto. Oblasti so bile sedaj bolj previdne in niso procesij dovolile zaradi ovire prometa. Zadnjič si me spraševala, kako se kaj počutim v novih razmerah. Ti lahko odvisem, da kar dobro. Ali Ti še veš, kako smo včasih ob nedeljah počivali in kako smo porabili cel dan, ne da bi ga kaj izkoristili za napredek naroda. Sedaj je vse drugače. Ob nedeljah je udarnikov ob novi cesti z lopatami in krampi, da kar mrgoli in to delo traja od 6 do 12. Seveda k maši ne morejo, saj je sedaj svoboda, če ne greš, je še bolje. Svoboda je tudi v tem — ali še veš, kako smo včasih morale duhovnike spoštovati — sedaj je tudi to svobodno. Če v škofa klopotev namečejo, kar so to storili v Kočevju, ko je prišel

birmat, in gume so mu zrezali na avtomobilu, pa se ne more nič pritožiti, ali ni to fajn! — Pri nas homo, če Bog da, sedaj kmalu v novi hiši samo šip ne moremo dobiti, pa imajo šipe po zadrugah v Ljubljani, samo nam jih ne dajo, pa je konec komedij! Pri nas se vse bolj težko dobi obleka, čevlji, in sluh vse. Pri nas bi še radi hlev prestavili, ko imamo 1 in pol metra visoko cesto tip pred hlevom, pa ne dobimo cementa. Kože, da homo morali čakati boljših časov. Meni se zdi, da bo še lepo na svetu, ko homo vsi zadovoljni: za vsako nočjo pride dan, za vsako nevihto pride tudi še lepo vreme — enkrat gotovo! — V mestih zelo primanjkuje stanovanj, prednice se povsod pritožujejo, pa kaj pomaga, ko še iz Italije prihajajo begunci, ki jih fašisti preganjajo. Tako so morali izprazniti skoraj vse prostore na Rakovniku. Marjančiče je že vse zasedeno, jezuiti so se tudi stisnili, pravtako lazaristi in vsi drugi samostani. Nekaj se jih je tudi umaknilo in so vse pustili tem ubogim zatiranim komunistom."

TRŽAŠKI ŠKOF V KOPRU. Koper je bil nekoč samostojna škofija. Potem so ga združili s Trstom. Ker je ostal v coni B, je bila tam cerkvena uprava otežkočena. 29. junija naj bi se v Koprju vršila birma. Podeliti bi jo moral tržaški škof, Mons. Santin. Ko je prišel v mesto, je šel takoj v malo semenišče, katerega del so jugoslovanske oblasti že preje zasedle. Pred mašo so komunisti vdrli v njegovo stanovanje in ga dejansko napadli. Pri tem so se nasebno odlikovale neke ženske. Pozvali so policijo, ki je slednjič prišla in upostavila red. Škof pa je takoj nato odstopoval. Tržaška uprava je slučaj predložila Zvezi Narodov. Vatikan pa

se je pritožil na Belgrad.

PODGRAD. Na cesti od Kozine do Podgrada je bilo 11 križev in svetih podob, ki so bili vsi podrti in oskrunjeni. Vojakom so služili za tarčo pdi streljanju, podivjana mladina, organizirana v "pionirjih" je pa metala kamenje v te bžžje spomenike.

V HERPELIJAH je OZNA zaplenila vse katekizme, ki jih je mogla najti.

NABREŽINA. V Slivnem sta bili pokopani 2 dekleti. Ena je Rosanda Kralj, ki je ogromno storila za nesrečne internirance v kazenskem taborišču Gonars. Ko je prišla v deželo "svoboda", je bila ona s svojo najboljšo prijateljico likvidirana in zakopana na gmajni. Sedaj so njune ostanke položili v blagoslovljeno zemljo. Mnžica vernikov zbrana na tem pogrebu, je javna obsodba zločina, ki ga je OF zagrešila nad tema nedolžnima žrtvama.

OPATJE SELO. Veliko razburjenje je bilo ob priliki birme, h kateri je šlo v Gorico kljub strošni protipropagandi 85 otrok. Večina starišev se ni dala zbegati in vkljub nevarnosti, da bodo zaznamovani s pečatom reaktivarjev, so storili svojo dolžnost in dali svoje otroke potrditi za voiske božje.

GORICA IMA ŠVICARSKI DAN. Dva meseca dobiwa 800 otrok zajtrk in sicer mleko, kakao in sir. To je dar Švice kot zahvala Bogu, da je bila obvarvana vojna aorja.

V NOVAKIH je umrl 5. 8. župnik ž. a. Franc Rupnik, doma iz Črnege Vrha. Bil je velik zrodovinar in je opisal znamenito "Zgodovino Hrenoviške fare", kjer je bil 25 let kaplan. V Novakih je preskrbel nov zvon, težak 15 q. Zvon je zapel prvemu - njemu.

MATAJEV MATIJA

Počasi je korakal skozi Zvezdo; tu pa je jel grajalno majati glavo.

"Lejte vendar, kako je tukaj spet vse narobe!" je umoval sam pri sebi. "Nikjer nobenega jabolka, nikjer nobene hrške ali češpljice! Zanikarni kostanji delajo le senco, da komaj raste malo trave in malo rož. Nikjer pa ni nobene poštene gredice, nikjer nobenega krompirčka! In nikjer se ne pase nobena kravica, noben teliček! Pa še to revščino so ogradili okrog in okrog z nerodno črno ograjo, da ne more noter ne pastir ne žival. Samo razuzdani kučki rajajo tu in tam, pa vsem, so glave zvezane, kakor pri nas počeni lonci. Rad bi vedel, če se mrhe same tako divje koljejo med sabo ali tih hudobna gospoda pretepa tako neusmiljeno za pokoro. Lej, večja polovica prostora tja do hiš je celo prazna in tako razhojena in razvožena, da izlepa ne bo več mogla pognati nobena travica. Dimka, slaba bi ti predla tukaj v Ljubljani, koder je tako malo paše! Le vesela bodi, da si na kmetih doma! Vsega zlomka si izmišljujejo hudikova gospoda, prebrisani so res v marsičem, toda kmetovati znajo pa presneto slabo!"

Zamišljeno se je prijel za nos, se obrnil dvakrat naokoli in se oziral na vse kraje.

"Zdaj pa vedi, kod pojdi!" je vzdihnil v zadregi. "Zdaj jo pa išči, Špeluzo!"

Kar je zagledal na Kongresnem trgu redarja.

"Ta je pa ptič!" si je mislil Mataj. "Lej, lej, kakšno lepo kapo ima na glavi! Njegove bele rokavice in bele hlače tudi niso napačne. Njegova bridka sablja in piščalka na rdečem motvozu mi je tudi prav povšeči, najbolj pa svešla luna pod vratom! Bog ve, če je srebrna ali samo jeklena? Precej je ta soldat podoben onim, ki sem jih videl pri naboru v Zaplani. Prejkone je general in ugovorim ga tako. Če ni, mi gotovo ne zameri; če bi mu pa rekel samo kaprol, bi mu bilo pa morebiti premalo in še hud bi bil nemara name! Zdaj ga pa pobaram, kod pridem do sestre!"

Počasi je snel svoj klobuk z glave, ga stisnil pod levo pazduho, si pogladil rdeče lase z nizkega čela in se bližal stražniku.

"Dober dan vam Bog daj, gospod general!" ga je pozdravil ponižno.

"Nisem noben general!" ga je zavrnil varih javnega miru in premeril Mataja od nog do glave.

"I, če še niste, pa boste, če Bog da!" je dejal Mataj, da bi se prikupil možu. "Le potrpite, saj ste še mladi in zdravi tudi, gospod kaprol!"

"Ali se hočete norčevati?" je vprašal redar rezko, preteče.

"Bog ne daj!" je vzklil Mataj in mu odkritosrčno pogledal v oči. "Rajši bi dal dušo iz sebe! Ampak okoli Zaplane se potepa še nehomalnih Andraž Hudopisk, ki je svoje dni užival visoko čast kaprolsko pri soldatih, do generala je pa le ni prirnil, kolikor tudi je vedež navihan."

"Poidite se solit! Kaj pa je vse to meni mar?"

"Le čakajte, stojte, ne zamerite! Tisti Andraž Hudopisk, veste, me je poučil doma tako: Kadar v Ljubljani ne boš vedel, kam bi se obrnil, pa pobaraj katerega izmed možakov, ki jim sablja binjalja ob bedru in ki im sro sveti pod brado!"

"Kdo pa ste in kaj bi pravzaprav radi?"

"I, Matajev Matija sem s Telebanovega! K sestri sem prišel malo vasovat, k Špeli, ki ima ljubljanskega škrica za mo-

ža. Piše se za Krajana in prodaja vsake bire kramo in denarja ima menda več ko ciganska družina grehov. Kaj ne, da ga poznate, vi, ki ste iz Ljubljane, ali ne?"

"Ljuba duša", mu je odvrnil stražnik, "Ljubljana je velika in ima toliko prebivalcev, da ne poznamo vsi drug drugega."

"E, bežite no, stric, to pa že ne more biti res!" se je neverno smehljaj Mataj. "S kmetov sem, ampak vendar ne verjamem vsega. Da se ne poznate med sabo! Ali se nič ne šhajate pod lipo ali v cerkvi ali gostilnici? Ne zamerite mi, nikar me ne imejte tako hudo za norca!"

"Dosti, mož! Pojdite v mestno hišo, tam vprašajte, kje stanuje trgovec Krajani!"

"Kje pa je tista hiša?"

"Na sredi mesta, tam pod Gradom."

"Hvala lepa, da ste mi povedali. Če pridete vi k nam na Telebanovo, pa vam pokažem jaz, kje prebiva Čenčanov Janez ali kje straži Kobacajeva Mica svoj bevirko ali kar boste hoteli videti. Zdaj pa z Bogom, le zdravi ostanite, pa brez zamer!"

Matajev Matija je nekaj časa gledal na sivi Grad, potem se je napotil dalje. V ozki ulici je za velikim oknom zapazil slamnike in klobuke. Stopil je v prodajnico.

"Dober dan, oče!" ga je pozdravila prodajalka prijazno. "Kaj bo dobrega?"

"Oče pa nisem, prijateljica, ampak šele bom, če mi Bog da srečo, Zagoriano Anko in pa kaj otrok, he he!" se je muzal Matajev Matija. "Nov klobuk bi rad."

Dolgo je izbiral in se še dalje pogajal za ceno, preden je plačal. Gospodična ga je vabila, naj se kmalu zopet oglasi, Mataj pa je poveznil novi klobuk na strego in se poslovil od klobučarke.

Moško je stopal po ulicah, vzdigal gorjajo in jo zasajal daleč predse, postajal vsak trenutek, se obračal na vse strani in udarjal s težkimi škornji ob tla, da so se kresale iskre izpod močno podkovanih pet. Izvirni možak z dolgo palico in debelim rdečim dežnikom, s pisano pikasto čulo in dvema klobukoma je povsod zbujal veselo pozornost ljubljancin.

Zdaj se mu je naproti pridrevila vesela dečad z lesenimi obroči in drugimi igračkami. Vriskaje so jeli poskakovati okrog tujca.

vpili okoli njega, da mu je letelo skozi ušesa.

"I, kaj neki? Krljev pa sira pa kruha."

"Čemu imate pa tako strašno marelo?" so mu nagajali. "Mož, čemu pa nosite kar dva klobuka?"

"Čemu, čemu? I, lej jih no, mrgolinov škrbastih! Pobarajte me še, zakaj imam nos sredi obraza, he he!"

"Mož, ali lovite slepe miši po Ljubljani?" so kričali razposajeni dečki in se mu spakovali na vse načine.

"O zanikarne strigalice mestne!" se je ugrl Matajev Matija. "Komaj znate glavo držati pokoncu, shodili ste komaj, pa hočete že zabavljati pametnim, odraslim ljudem? Če bi bil jaz vaš oče, bi vas že naučil kozjih molitvic in krščanske ponižnosti s tole tukaj, zgage mlade, malopridne!"

Izza oga se je pokazal mož z luno in malčki so se razkropili na vse strani. Matajev Matija pa je blodil dalje po ulicah in povsod videl kaj novega, zanimivega. Zdaj je hodil po ravnih širokih cestah, ob krasnih novih hišah; zdaj ob razvalinah potresnih podrtinah, zdaj ob stavbnih odrih; zdaj zopet po tesnih, krivih ulicah, kjer je vel prijeten hlad izza omreženih kletnih oken in iz temnih vež; zdaj po tihih, ozkih stezah, kjer le red-

kokdaj posije solnčni žarek do tal in kjer menda še nikdar ni bilo nobenega vpreženega konja. Kmalu je bil Matija zopet sredi mesta.

"Vse se meša in vre kakor na sodnji dan!" je premišljal in si brisal potno čelo. "Vse polno sveta je povsod, vse skoraj sama gospoda, škric do škrica, kakor bi jih nasejal, he he! Vidiš, vse živo jih je po vseh kotih in krajih, pa tudi iz oken gleda dosti glav! Bog ve, koliko jih je še za zidovi? Le odkod se je steplo toliko ljudi? Četrtek je danes, delovnik. Nema-ra pa praznujejo cerkveni god? Toliko jih je okoli mene, pa se čutim tako samega kakor božji volek... Ej, ti Ljubljančani so pa res pravi čudaki! Mladi se podpirajo drug drugega pod pazduho, stari pa krevsajo samotnež, he he! Kakšna sta neki moja preluba Špeluza in njen dedec? Prejkone sta tudi onadva — he he — malo prismojena, kakor vsa ta mehkuzna gospoda, ki pohajkuje ves božji dan in ni vajena hujšega dela, kakor pestovati svoj želodec. Lej, lej, gospodje, gospe in otroci, malone vsi so belo oblečeni; po tem lahko uganeš, da si v beli Ljubljani. Napihneni pa niso, noka, ampak še prav zelo prijazno se mi muzajo vsi, he he! Le škoda, da ne morem vsakomur povedati, kdo sem in odkod in kako se kaj imamo pri nas doma! Prav rad bi se malo pomenil z njimi, pa ne utegnem, ker moram še malo dalje po mestu, da bom vedel včasih kaj lepega pripovedovati o Ljubljani. Zala so pa Ljubljančanke, zale; toda mene že ne dobi nobena, in naj me gledajo še tako zaljubljeno, he he! Primaruha, nobena izkušnjava mi ne more nič — o ne! — jaz, Matajev Matija, ostanem zvest mlinarjevi Anki!"

Po lepi cesti so pripeljali trije možje brizgalnico na dveh kolesih. Prvi je zavrtel pipo v tla, drugi je vlekel dvokolnico, tretji pa držal dolgo cev in škropil po prašnih tleh.

"Človek bi mislil, da je v deveti deželi, ne pa v Ljubljani!" si je dejal Matajev Matija. "Tako premeteni so ti možje, kakor Moizes, ki je s čudodelno palico izonegalil Izraelcem vodo iz skale."

Mimo njega je švignilo mnogo urnih kolesarjev in kolesaric. Videli so tudi dva dečka, ki sta se vozila skupaj; prvi je sedel in poganjal kolo, drugi pa je moško stal za njim in se opiral na njegove rame. Najbolj pa mu je ugajal gospod, ki je peljal na svojem stroju spredaj fantka.

Matajev Matija je došel do lesenega mostu. Ljubljanska je bila plitva; obrežna trava, drevje in hiše so se zrcalile v zaspno tekoči vodi. Bila je izredno čista, tako da je mogel videti na dnu struge vse čepinje, pisane in bele. Pridne perice so klečale na stonnicah ali v priklenjenih čolnih in prale perilo. Kričavi otroci so stali blizu brega v vodi in lučali tanke ploščate kane tako v reko, da so po površini odskakovala kakor žabe.

Mrgoljava po mestu je prihajala čimdalje večja; srečaval je delavce, delavke, pohajkujoče, leseno se držeče volake, vsele dijake. Pisana množica, večni ropot, hrup in šunder med zidovi, vse mu je težko leglo na dušo, vajeno le proste prirode tihega gorskega zakotja. Čutil se je tako tuje, zdelo se mu je, da je v veliki ječi, in obhajali so ga dozdej neznan občutki; tožilo se mu je po domu. Poželelo se mu je nazaj med gore, na Matarjevino. Siloma se je otrsotil neveselih misli in krepkeje korakal dalje.

(Nadaljevanje)

V Dneh Grozote

Pomlad leta 1941 se je zelo počasi prebujala. Vsa narava je bila kot bi čakala, da se poprej nekaj silnega zgodi, potem šele si bo oblekla novo obleko belozelena in rdečepisano.

In se je res zgodilo. Strašno gorje, ki se je že prej razdivjalo po Evropi ni prizaneslo koščku sveta, ki se mu pravi Slovenija, našim srcem tako draga, ljubljena v solzah in žuljih, v vrisku in zadovoljstvu.

Tistega usodnega leta sem bil star dvajset let. Ravno sem končaval gimnazijo. Svet se je odpiral pred menoj in prav tedaj, ko je bila zavesa že skoraj dvignjena, se je nekaj utrvalo. Zastor je zgrmel navzdol in mi zakril bodočnost, ki sem jo že tako svetlo gledal pred seboj. In ni bilo samo z menoj tako. Vsa slovenska mladina se je na mah postarala, zresnila. Zreli, odrasli ljudje so zatrepetali pred negotovo prihodnostjo. Starčki so si zaželeli v grob.

Tiste pomladi je usoda potegnila v vojno viхро našo državo Jugoslavijo. 25. marca je podpisala pakt z Nemčijo. S tem dnem se je odločila njena usoda. Že prej je divjala vojna okrog nas. Poznala se je le v tem, da se je vse lažje prodalo in da so imeli časopisi vedno zadosti novic za svoje radovedne čitatelje.

Isimo vedeli kaj so podpisali naši politiki, zakaj so podpisali, toda vsi ljudje so hodili sklonjenih glav tisti dan. Drug drugemu se nismo upali pogledati v oči. Sram nas je bilo, kot bi vsak zase prodal svobodo in domovino. Meni se je zdelo vsako kupčevanje z našo domovino nekaj slabega, pa naj bi se prodajali Nemcem, Angležem ali pa Turkom. Tujec je in ostane tujec naj se imenuje tako ali tako. Prijazen in sladak je do tebe le, če te rabi ali pa če se te boji.

Podpisati pogodbo z Hitlerjem, o katerem smo povsod brali kakšna zver je, kako preganja slovanske narode, vero, ustanavlja novo človeško raso, ki bo popolnejša od Boga in ki naj bi zavladovala po vsem svetu. Kako smo se mogli tako daleč ponižati, me je bolelo.

Tako sem mislil in govoril tedaj. Nekateri so mi rekli, da sem še otrok, drugi, da preveč odkrito govorim, kar mislim. Nihče pa me ni imenoval za izdajalca. Ne vem, zakaj so mi pozneje rekli da sem izdajalec, ko sem vendar vse svoje dni mislil, delal in govoril, kot me je učila moja mati, vzgojitelji, slovenski pesniki in pisatelji, ki jih slavimo zato, ker so pisali, govorili in učili resnico.

Zato sem sklenil, da vse natančno in po pravici opišem, kot se je vsa ta leta godilo, naj je bilo strašno ali veselo, pošteno ali nepošteno. Sami sklepajte in vsi, ki ste sledili tej vojni le s čitanjem časopisa ali ob radijskem aparatu, nas obsuje s točo kamenja, če bi vi drugače ravnali, kot smo mi, ki smo to vojno in njene grozote morali prestopiti.

RAZPAD JUGOSLAVIJE.

Dva dni po podpisu pogodbe z Nemčijo je šolski sluga med uro prinesel okrožnico. Okrožnice je študent vesel, zlasti, če jo prinese med izpraševanjem. To pot pa smo vsi začutili, da bo nekaj posebnega.

In je res bilo.

Pogodba z Nemčijo je bila razveljavljena. Kralj Peter drugi je prevzel vlado. Brez ukaza smo vstali in zapeli jugoslovansko himno. Ponosni smo bili, da se vendar ne damo. Spet smo si pogledali drug drugemu v oči češ: "Kje so sedaj tisti nemškutarji in petokolonaši, ki so odobraval pakt podpisan z največjim sovražnikom Slovencev". Tisti dan so morali biti tiho in policija jih je morala čuvati, da jih ljudstvo ni raztrgalo.

Zvečer tistega dne je bila manifestacija po mestu. Vsa Ljubljana je manifestirala, prepevala in vzklikala Živio mla-

demu kralju in odločni volji Jugoslovanov, da nočejo biti nikomur hlapci. Tudi jaz sem se udeležil te manifestacije in sem prav ta večer moral spoznati, kako slepa je množica. Prevzame jo val navdušenja in vpije Živio, da sama ne ve komu.

Tik za menoj je bila skupina razgrajčev. Med domoljubne vzklike so vmešavali vzklike: Živio slamičev golaž, Živio kranjske klobase, in narod je vedno odgovarjal z Živio.

Razočaran sem odšel na stanovanje. Tisti večer sem začutil, da samo navdušenje ni nič, da je treba dejanj. V tem me je še bolj potrdila bodočnost, ko sem videl dejanja premnogih ljudi, ki sem jih slišal prisegati, da se bodo borili za domovino do zadnje kaplje krvi.

Naslednjega dne je bil končan šolski pouk. Razglašena je bila mobilizacija. Profesorji so bili poklicani pod orožje, šole so postale vojašnice, nas pa so kot nerabne in nekoristne nagnali domov. Imel sem občutek, da nimam ničesar, kar bi lahko ponudil domovini ob tej uri. Kot otrok, ki gre očetu z vso vneto pomagat delat, pa ga oče napodi igrati se, da mu ne bi pri delu napotja delal.

Kaj sem hotel drugega kot iti domov, da bom vsaj pri delu doma pomagal, ko bo povsod manjkalo moške roke. Kako vse drugače se mi je zdelo, kot kadar sem šel na počtnice za božič ali za veliko noč.

Doma se je še bolj poznalo, da se bliža vojna. Naš dom stoji skoraj na meji. Bilo je polno vojaštva krog in krog. Dela na utrdbah so prenehala. Kar je bilo dograjenega je zasedla vojska, ostalo pa je čakalo nedodelano novega povelja, da se delo nadaljuje. Naša hiša je bila sredi dveh trdnjavskih pasov. Ena linija bolj spredaj 2 12 metrov široko žično prepreko in železobetonskimi bunkerji za strojnice in druga bolj zadaj z bunkerji za protitankovsko in protivzračno obrambo. Ta linija je bila v glavnem še nedograjena.

Graditi podzemске trdnjave na mejah je bila moda po vsej Evropi. Maginotova v Franciji, Siegfriedova v Nemčiji, Mannerheimova na Finskem. Narodni so mislili, da bodo vojno prebili na fronti globoko pod zemljo in tisti, ki je bil bogatejši, da se je lahko bolj globoko pod zemljo zakopal, tisti je upal, da bo zmaga njegova. Pa so se urezali. Maginotovo so Nemci obšli, druge pa sploh niso prišle v poštev.

Tudi naši domači so bili čisto v vojnem razpoloženju. Prenašali so iz prvega nadstropja vse pohištvo v pritličje, v prostore, ki so bili obokani, da ne bi pogorelo in se razbilo, če bi priletela kakšna granata v hišo. Tudi zaklonišče za čas napada, če bi do česa prišlo, je bilo že tudi narejeno v nekdanji ledenici, nekoliko proč od hiše.

Nihče ni resno mislil, da bi vse to kaj rabilo, toda pripravljali so se vsi pri nas in pri sosedi, bolj zato, da je čas hitreje minil, ker do resnega dela ni bilo nikomur. Preveč napet je bil položaj in meja tako blizu.

Pri nas v hiši se je naselila bataljonska komanda. Oficirji in vojaki so bili sami Slovenci. Prav dobro smo se razumeli, skoro kot ena družina smo bili. Poveljnik je bil advokat dr. Kraševac iz Logatca. Tudi drugod vseskozi za jugoslovansko italijansko mejo so bili razporejeni sami Slovenci, vsi trdno odločeni, da branijo mejo proti Italijanom in osvobode še brate, ki so pod tujim jarmom onstran meje.

Vojaki so dobili vsi nove uniforme, puške pa so jim pripeljali zelo slabe, stare francoske na tri strele. Dolge so bile kot cerkven zvonik. Bile so pa vse brez jermenov. Vojaki so nam porezali vse štrange pri volovski vpregi, da so si napravili jermene za k puškam. Nekateri pa so jih imeli kar na žici ali na srobotu. Tudi povezanost med edinicami je bila šibka. Bataljonska pisarna ni imela telefona, kaj šele radio oddajno in prejemno postajo. Tudi vozil niso imeli. Za vse so služili voli okoliških kmetov, ki so morali biti vse tiste dni v strogi pripravljenosti, da so vojaki vsak čas lahko z njimi prevažali municijo, opremo in živež, kjer je bila

potreba. Tedaj še nisem poznal opreme moderne vojske in se mi ti rogati štirinožni tanki niso zdeli tako smešni. Mislim si le, kako bi bilo, če bi naša vojska dobila nalog udreti v Italijo. Kako bi naši voli dohitevali bežeče Lahe.

Korajža pa je bila pri vojakihi kljub vsem tem pomanjkljivostim zelo dobra. Vsi so še zavedali, da branijo svojo mejo in bi se borili tudi s koli, če ne bi bilo drugače.

Vse priprave in napeto pričakovanje ni bilo zastoj.

Na četrto nedeljo je pritekel kurir z vestjo, da so Nemci na treh krajih udrli na slovensko ozemlje, da so bombardirali Ljubljano, Zidani most, da je Beograd že ves v ruševinah?.. Nismo mogli verjeti in vendar je bilo res. Po deseti maši je bilo isto oznanjeno pred cerkvijo. Ljudje so se, zaprti vsak v svoje misli, razšli na svoje domove. Ta ali oni se je že oziral proti bližnji italijanski meji, če morda že slijo Lahi čez.

Italijani so prav tiste dni izseljevali civilno prebivalstvo od meje in ga vozili prav v sredo Italije do Barija, Foggie in Açuile. Kdor je šel na lastne stroške, pa se je lahko ustavil že v Vipavski dolini. Le deset km stran od meje ni smel ostati noben civilist. Živino so ljudje prepustili kar v rejo vojakom in so po večini tudi vse dobili v prejšnjem stanju, ko so se čez nekaj dni vrnili domov. Le kokoši, laški smrtni sovražniki, so docela izginile. Pirhov tisto leto za veliko noč ni bilo.

Vojna pa je divjala naprej. Nemci so nezadržano prodirali od Maribora proti Celju. Le na Jezerskem in na Ljubelju so jih naši vrgli nazaj. Kako pa se je mogla jugoslovanska vojska enakovredno postaviti Nemcem, ko je bila oborožena z zastarelim orožjem, ki so ga Francozi že v prejšnji svetovni vojni zavrgli in nato prodali Jugoslaviji. Bilo je tudi nekaj tankov, ki pa sploh niso stopili v akcijo. Letala pa so razbili Nemci že na letališčih predno so se dvignila na polet nad sovražno ozemlje.

Tako ni bilo nikjer nobenega resnega odpora in na Veliki četrtek so že bili Nemci prav blizu Save. Tedaj pa je morala jugoslovanska vojska na italijanski meji napraviti umik, da ne bi bila odrezana od ostalih armad. Isti hip so nekateri tudi pričakovali italijanskega napada. Oblasti so že dale ljudem ob meji nasvet naj se umaknejo bolj v notranjost države, da ne bo nepotrebnih žrtev, če bi do česa prišlo. Prisilne izpraznitve obmejnega pasu na jugoslovanski meji pa ni bilo. Nekateri so se za par dni umaknili na tisti konec fare, ki je bil najdalje proč od meje, bolj daleč pa ni šel nobeden. Pa so nekateri le imeli velik strah. Spominim se ženske, ki je pustila kruh v peči in pribežala mimo naše hiše.

"Prej kot bo noč bo počilo", je govorila in tekla dalje.

Počilo pa kljub temu ni. Toda vseeno se je na veliki četrtek umaknila jugoslovanska vojska iz italijanske meje. Nemci so bili že na Savi. Ustaška izdaja na Hrvaškem je prenečala vsako zvezo med jugom in severom. Vse je kazalo znake razpadanja in obenem z odstopom vojske od italijanske meje se je pričel tudi razsul Jugoslavije. Vojaki so metali proč orožje in se hiteli preoblačiti v civilno obleko. Municipija je ležala vsepovsod kot toča po nevihti. Nekatere edince so se še umikale strnjeno na Dolenisko do Višnje gore in Trebnjega. Z ostalo armado na južnih delih Jugoslavije ni bilo nobene zveze več, pač pa je bil ostanek umikajoče se armade popolnoma obkrojen od Nemcev. Vojaki so se porazgubili vsak na svoj dom. Kar pa je bilo med vojaki Srbov ali Hrvatov, pa so v malih skupinah ubrali pot preko gozdov vsak proti svojemu domu. Nekatere pa so tudi zajeli Nemci in jih odpeljali v vojno ujetništvo. Teh je bilo razmeroma malo.

Na splošno so ljudje mislili, da je vojne konec. Nekateri so zahvalili Boga, da ni bilo česa hušjega, drugi pa so ga pili po cele dni od samega veselja, da so srečno odnesli

zdravo kožo. Taki smo pač ljudje.

Vse se je zgodilo tako nenadno, da smo se komaj zavedli, da nimamo več lastne države. Kaj bo sedaj. Kdo bo zasedel naše kraje?

NEMŠKI NAČRTI.

Preprosti ljudje so se tolažili: "Če bomo hoteli živeti, bomo morali delati. Delati nas bodo pustili naj nas zasedejo taki ali taki okupatorji." Nekateri so pa celo težko pričakovali Nemcev. Saj je bilo vse zmešano od propagande od leve in desne. Zlasti nemška propaganda je bila močno in dobro organizirana. Za vaskega Nemca in nemško mislečega Slovenca so vedeli, in ti so jim bili največja opora pri zasedanju, da so čimprej počistili svoje nasprotnike.

Lahi pa ne tako. Še tistih kontrabantarjev niso znali poiskati, ki so imeli nanje razpisane nagrade po več tisoč Lir. Čisto svobodno so se sprehajali in imeli prve stike z Italijani in ves čas okupacije jim laška oblast ni ničesar storila.

Vpliv propagande za Nemce, ki jo je vršila v Jugoslaviji že pred zasedbo nemška peta kolona, to je tajna organizacija vseh nemško usmerjenih ljudi, je bil tako močan, da je preslepil mnogo ljudi. Videli so le gospodarski napredek in blagostanje v novi Nemčiji, ne pa tega, kaj se bo s Slovenci zgodilo, če zasedejo Nemci naše kraj. Zastoj smo dopovedovali nekaterim, da premorejo Nemci toliko vlakov in avtomobilov, da prepeljejo naš milijon Slovencev v par tednih nekam na sever v Šlezijo ali Pomorjansko in Slovenijo poselijo z Nemci. Saj so tako naredili s stotisoči Poljakov, ki so jih odtrgali iz rodne grude in prepeljali in naselili drugod, da bi ne mogli s svojo prisotnostjo na ozemlju, ki je dišalo Nemcem več motiti razmaha nemškega naroda v borbi za življenjski prostor.

Nemci so imeli načrt z zagrizenimi Nemci poseliti vse kraje, ki so se jih hoteli polastiti zaradi njih naravnega bogastva ali zemljepisne lege. Zlasti pa so hrepeneli po Sloveniji. Tu bi jim bilo treba preseliti samo par stotisoč Slovencev in naseliti Nemce, pa bi imeli strnjeno naseljen nemški narod od Baltskega do Jadranskega morja, kar sanjajo že stoletja in stoletja. Mirovna konferenca bi jim te kraje mirno prisodila in nihče ne bi vprašal, kdo je prej tod prebival. Saj je na mirovni konferenci po tej vojni pridoben slučaj zaradi Italijanov v Julijski Benečiji. Italijani so vsa leta pod fašizmom v masah naseljevali svoje ljudi po Primorskem in s temi priseljenci danes dokazujejo, da imajo v tem spornem ozemlju večino Italijanski prebivalci.

Vsega tega, kaj Nemci nameravajo, petokolonaši ljudem niso povedali. Njih namen je bil do gotovogea trenutka slepiti ljudi z lažjo in udariti s pravo barvo na dan, kadar pride čas za to.

Medtem, ko so Nemci že preplavili s svojimi četami že dve tretjini slovenskega ozemlja, se Lahi še vedno niso upali prestopiti meje. Izkazalo se je, da ima laška vojska še vedno prvenstvo v strahopetnosti, čeprav je Mussolini zatrjeval Hitlerju, da je fašizem prevzgojil laško ljudstvo v delaven in hraber narod.

Šele na Veliki petek dopoldne so se Italijani zganili. Nastavili so nekaj kanonov na mejo, da po uspešnem obstreljevanju z topovi narede juriš na sovražno ozemlje, kot je to v vojski navada. Streljali so na Logatec. Granate so padle največini v gozd. Ko pa je nastala nevarnost, da podró tudi kakšno poslopje, so se zbrali logaški možje. Sklenili so poslat nekoga Italijanom povedat, naj nehajo razbijati, ker že ves dan ni nobenega vojaka nikjer.

To obvestilo je Italijanom dalo korajžo. Previdno so pričeli prodirati po cesti proti Logatcu. Še isti večer so pisali italijanski in celo tržaški časopisi, da so italijanska kraljeva vojska in oddelki črnih srajc zasedli po poldnevem topniškem ognju in zagrizeni borbi na nož važno strateško točko Logatec, ki je ključ do Ljubljanske kotline.

Na veliki petek zvečer so pridrli že do Ljubljane. Spet so lagali laški časopisi o borbi za Ljubljano, o potopitvi dveh vojnih ladij na Ljubljani, o zavzetju trdnjav Viča in Šiške in o navdušenem sprejemu Italijanov v Ljubljani, ko so prišli osvobodit "Lubiano - italiano".

S prihodom Italijanov je bila zaključena okupacija slovenskega ozemlja. Celo Madžari so se bolj podvivali zasesti Slovensko Krajino, ki so jo jim dali Nemci za njih prijateljsko zadržanje, Razsekani na tri kose smo tako pričeli

NAJVEČJI IN NAJDALJŠI KRIŽEV POT SLOVENSKEGA NARODA.

Ljudstvo je tiste dni po razpadu plenilo vojaške magacine, ki jih je pustila jugoslovanska vojska. Oblasti, ki bi jim branila, ni bilo. Vojska, ki je deželo zasedala, teh magacinov še opazila ni. Imeli so povelje iti naprej in, če so mimogrede razgnali ljudi, ki so praznili skladišča, so se ljudje brž spet vrnili k plenjenju nazaj, ker straže niso postavili nobene. Odrasli ljudje so bili tako prevzeti od iskanja in izbiranja, kdo bo dobil večji in boljši delež, da ni bilo nikogar, ki bi vzel otroke v strah. Otroci so imeli polne roke bomb in municije. S puškami so streljali, ne da bi pazili kam. S kamenjem so razbijali naboje in iz njih stresali smodnik in ga kurili.

V nebesih so morali prav res mobilizirati vse angele varuhe, da so odvrčali cevi pušk proč od ljudi in kvarili bombe, da niso eksplodirale. Na drug način si ni mogoče razlagati, kako, da se ni zgodilo več nesreč.

To praznenje magacinov je trajalo do velike nedelje in še dalje. Še v praznike si nekateri niso dali miru. Kdor je imel vprežno živino, je nalagal na voz in vozil domov. Drugi so spet nanašali na kup zunaj skladišč. Če je tisti kup imel šibkega varuha, je prišel močnejši in vso zbrano robo naložil na svoj voz in odpeljal. Ljudje so se prepirali in topli. Dva sta vlekla za vrečo moke ali sladkorja dokler se ni pretrgala in se je vse, kar je bilo notri sesulo v blato. Olje in mast sta se cedila po tleh. Ženska, ki je bila nadušljiva vse življenje in drobna kot kokoš, je zmogla nesti vrečo težko 80 kg.

Koliko se je skuhalo jeze in sovraštva tiste dni! Če bi pa zažgal nevoščljivost, bi bil plamen večji, kot če bi zažgal vsa tista skladišča. Na žalost sta se sovraštvo in nevoščljivost vnela leto kasneje v bratomorni vojni.

Z bratom sva tiste dni skrivala orožje in municijo.

"Za takrat bo, ko homo šli osvobodit Primorsko", sva se pogovarjala takrat, ko se je okupacija pri nas šele začela. Ponoči sva skrivaj zakopavala na varnih in suhih krajih. Slutila sva da bo vse to nekoč prav prišlo. Kakšna pa bo tista vojska, ki bo rabila najina skladišča, si pa nisva mogla predstavljati. Tudi drugim zanesljivim fantom sva naročila, naj si kaj vojaškega skrijejo in pripravijo. Oskrbeli smo si vsi na tak način dovolj orožja, municije in druge vojaške opreme. Potihem smo si šepetali, koliko kdo ima, kadar smo prišli na vasi skupaj.

Municija, ki bi je ne mogli rabiti, ker nismo imeli orožja zanje, pa smo znosili v bunkerje na utrdbah in je v njih zažgali. Pokalo je in bobnelo, da je bilo strah, pa se tiste dni ni nihče razburjal nad tem. Saj je pokalo vsekrižem, kot bi bili v najhujši vojni. Ljudje so uničevali municijo. Lahi je pa le ne bodo dobili, so govorili vsi.

V torek po veliki noči sem prvič videl laške vojake. Prej so zasedli le kraje ob glavni cesti proti Ljubljani, zdaj pa so se razlili tudi po stranskih vaseh. Bilo jih je veliko in delali so tak živčav, kot bi bil semanji dan. Hodili so preiskovat po hišah in tudi po gmajnah in grmovju, kje je ostalo kaj municije ali drugega vojaškega materijala. V gozdove si niso upali, ker so jim ljudje rekli, da so še vedno "Serbi" v njih. Srbov so se zelo bali.

Našli so vse, kar so ljudje navlekli iz vojaških skladišč na svoje domove. Kar je bilo le nekoliko podobno vojaški robi, je šlo vse z njimi. Tudi kokoši so bile vojaška roba.

Če ni česa našla ena skupina vojakov, je staknila druga, saj jih je bilo toliko, da so si kar kljuje podajali. Vse kar je bilo zaplenjenega, so morali ljudje pripeljati na vojaško komando. Tako ni ljudem od vsega tega, kar so dobili v vojaških skladiščih, ostalo drugega kot jeza in sovraštvo, ki so si ga skuhal pri plenjenju vojaških skladišč.

Ko so se Italijanski vojaki nastanili povsod, kjer jim je bilo odločeno, je začela nemško-italijanska komisija določati mejo, ki naj bi šla med nemško in italijansko zasedbeno zono. Tedaj so ljudje iz nekaterih krajev šli prosit Nemce, naj pridejo oni in zasedejo njihovo vas, ker so vsi ljudje zanje, za Italijane pa nihče. Stari možaki so mislili, da so ti Nemci taki kot nekdanji Avstrijci. Pozneje je bilo vseh teh mož zelo sram, da jim je sploh kaj takega na mar prišlo. Če je že na tem, da te nekaj povozi, je vseeno, če padeš pod avto ali pod tramvaj. Zgodilo s je drugače, kot so ljudje mislili in še prej se je začelo gorje pod nemško kot pod laško okupacijo.

Nova meja, ki so jo zarezali preko slovenske zemlje, se je odcepila od stare italijansko jugoslovanske meje pri Žireh, ki so padle pod Nemčijo. Od tu se je vzpela med Lučnami in Št. Joštom na Gradaški Črni vrh in od tu po grebenih Polhograjskih Dolomitov na Sv. Katarino. Nato se je spustila v ravnino tako, da je Št. Vid ostal na nemški strani. Od tu je šla na Savo in po njej vseskozi do Zaloga, kjer se je vzpela na Javorje, Trebeljevo, Štango, Sv. Križ pri Litiji. Od tu je obkrožala Mirnško dolino in pustila Št. Janž Nemcem. Onstran Mirne je ubrala smer proti Št. Jerneju, Kostanjevici, Cerkljam na Krki in preko gičev na hvatsko mejo.

Kaka dva meseca so še pustili hoditi ljudi sem ter tja, ne da bi bilo treba kakšnih posebnih papirjev. Železnice so vozile kot poprej, le borovniški most, ki ga je pognala jugoslovanska vojska ob umiku v zrak, ji prisilil, da je šel ves promet preko Vrhnike. Potniki so se peljali do Vrhnike z vlakom, nato so jih prepeljali z avtomobili v Logatec, odkoder so se spet peljali z vlakom dalje. Italijanska vojska je koj prve dni po zasedbi pričela graditi železen most, ki je premestil tiste tri kolone, ki so zletele v zrak. Do sv. Petra tsto leto je bil že dograjen.

Do ljudi so skušale biti italijanske zasedbene oblasti silno prijazne. Slovesno so proglasili 3. maja autonomijo tako imenovane Ljubljanske pokrajine. Za komisarja so ji postavili poitalijančenega Primorca Graziolijs. Tudi vsa druga važnejša mesta so zasedli italijanski uradniki.

Začeli so širiti svojo tisočletno kulturo, sprva zelo vljudno in nevsiljivo. Pa smo vsi začutili, da bomo prej ali slej začutili kruto okupatorjevo roko. Prevelika prijaznost in pri-liznjenost je vedno sumljivo.

MODERNO PRESELJEVANJE NARODOV

Nekdo je nekoč sprožil misel, kaj bi bilo, če bi Slovenci nekega dne naložili sebe in svoje premoženje na barke in se vsi skupaj preselili v Ečador. Tam bi bili zaradi malostevilnega prebivalstva takoj v večini. Vsi drugi bi se morali ravnati po nas in se naučiti po slovensko. Tam bi imeli mir pred našimi sovražniki.

Usoda je nas Slovence postavila na ozemlje, kjer se seka toliko mednarodnih potov in odkoder nas skušata že dolgo stoletja odpihniti nemški in laški veter.

Ta veter se je zdaj spremenil v vihar, ki nas je na vsak način hotel odnesti iz naših domačij. Nemci so hoteli priti do Sredozemskega morja in do tega jim je bilo najbližje preko Slovenije. Zaradi tega so do Slovencev vodili drugačno politiko kot do Srbov in Hrvatov. Nas Slovencev ni nihče vprašal, če premoremo kakega Nediča ali Paveliča, ki bi nam vladali, kakor bi mu ukazali iz Rima ali iz Berlina. Slovenijo so rajši razsekali na kose. Tudi lev raztrga ujeto žival, da jo lažje pogoltne.

Osebni spomini. Piše **NACE HLADNIK.**

(Dalje prihodnjič).

Nadaljne prispevke izročite
je dala doslej tele uspehe.
Karlu Terplanu.

LISTA ŽLEBIČA

Korpič Vince z druž.	\$ 20.—
Šaton Mikloš i žena	" 10.—
Čašar Štefan i ž.	" 10.—
Konkolič Kalman	" 10.—
Počkor Jožef	" 5.—
Bočkor Lorenc i druž.	" 10.—
Gaspar Lina	" 10.—
Ostrič Jožef	" 5.—
Sapač Karel i žena	" 5.—
Talaber Štefan	" 5.—
Šeruga Lojči i druž.	" 5.—
Bedič Štefan	" 5.—
Horvat Mihal in čij	" 5.—
Skerlak Lujz	" 3.—
Irma Barbaric druž.	" 3.—
Gorsa Miklosa druž.	" 2.—
Siona Matije	" 2.—
Meitugne Pafas D.	" 2.—
Boleč Karol D.	" 2.—
Gaspar Karol D.	" 2.—
Emersich Joswé	" 2.—
Zabota Jožef Druž.	" 1.—
Utroša Štefan i ž.	" 1.—
Viktor Skaliča druž.	" 1.—
Simon Karol i žena	" 1.—
Žlebič Jožef	" 23.—

ČRANKOVA LISTA

Štefan Čranko i žena	20.—
Ana Svetec z možem	" 20.—
Tereza Svetec z mo-	
žem i čij	" 20.—
Imre i Familia Ozvalt	" 10.—
Juri Gostanj	" 5.—
Maria Grebanar z	
možem	" 10.—
Pavle Horvat i žena	" 5.—
Esteban Matuš i žena	" 5.—
Mara Gostonj z mo-	
žem	" 10.—
Janoš Lanšček	" 5.—
Alejandro Filo i Fa-	
milia	" 5.—
Frančiško aMrsi	" 5.—
Rudolfo Benko i fa-	
milia	" 5.—
Nikolas Gorza i žena	" 5.—
Vilmos Korpič i žena	" 10.—
Ana Žido i familija	" 5.—
Viktor Ropoš i fa-	
milia	" 5.—
Štefan Berdon i žena	" 5.—
Marija Ivanič z mo-	
žom	" 5.—
Jožef Žido	" 5.—
Jorge Dravec i žena	" 5.—
Luis Celec zet in čij	" 10.—

Še imáma Farnika, ki so nej na listi. Da sva s Črnikom
nemogočiva sakoga poiskát. Terplánová lista ešče ima pro-
stor za vse šteri hočejo se združiti z nami in de tudi lejpo
doma, da se u fárnj Cerkví vó oznani in eti D. Ž. saki milo-
dár spisáni. Lejpa hvála vsem šteri ste najz pomagli. Še
nadale do 10ga okt. zemeva, potle odposlámo.

Čranko i Žlebič.

"NO MAS GOTERAS"

Especialista en trabajos y arreglos de azoteas
de ASFALTO y ZINC

TECHADORA ASFALTICA

Saavedra 750

T. A. 46-0241

V SOBOTO CELI DAN

je odprto samo za naše ljudi,
da se fotografirate v

FOTO SAVA

San Martín 608 — Tel. 31-5440 — Florida 606

ESPLENDIDOS LOTES — GRANDES — BARATOS EN 120 MENSUALIDADES

Junto al tranvía — agua subterránea muy buena, donde
está formándose el fuuto barrio Edén Argentino.

JUAN BARBÉ

LANUS OESTE — 4 DE JUNIO

sobre el camino del futuro aeropuerto de Ezeiza.

Venta de lotes particular

Escritorio: Santa Fe 5695 Lanús Oeste, sobre el terreno.
Tomar tranvía 20 desde Retiro, 53 desde Puente Barracas.

"LA VIDA ESPIRITUAL"

Pasco 431, Buenos Aires, Argentina

"DUHOVNO ŽIVLJENJE"

CORREO
ARGENTINO
Suc. 13 (B)

TARIFA REDUCIDA

Concesión 2500

SVETA MAŠA je na Avellanedi sedaj redno vsako nedeljo.
Vrši se v kapeli Manuel Estévez 630 ob 10 uri. Bil je zadnji čas
ojačen cerkveni zbor in zato boste vsi rojaki prav prijetno pre-
senečeni, kadar spet pridete.

DR. NICOLAS I. ETEROVIĆ HURE

A d v o k a t

Pesredujem v vseh pravnih zadevah kot zapuščine,
odpusti, zavarovanje, nezgode itd.

Uruguay 344/4 H - Capital Calle 13 No. 833 - La Plata
U. T. 38 - 2258 Tel. Paz 2664

JUAN BOGANI

Sucesor de BOGANI HNOS.

IMPORTADOR DE TEJIDOS

1923 — ALSINA — 1926

T. A. 47, Cuyo 6894

Buenos Aires

Recreo "EUROPA"

RIO CARAPACHAY

Pri domačinih v prelepem kraju. — Po ceni
Prevoz s postaje Tigre tja in nazaj, odrasli \$ 1.—,
otroci \$ 0.50.

T. A. 749 - 0589 — TIGRE — FCCA

AMARO

MONTE CUDINE

A Z A F R A N

MONTE CUDINE

CALIDAD Y RENDIMIENTO

MONTE CUDINE S. R. Ltda.

Capital 1,000.000 \$.

BELGRANO 2289

ESNEA

PERIODICO SEMANAL

aparece los días 3 - 10 - 17 y 24 de cada mes.

Dedicado exclusivamente a la Industria Lechera y a la
Granja.

Consultorio Técnico, Industrial y Veterinario - Análisis, etc.

GRATIS PARA LOS SUSCRIPTORES

PRECIO DE LA SUSCRIPCION \$ 10.— ANUALES

Redacción y Administración:

MORENO 2718 — T. A. 45-3503 — Buenos Aires